УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

липень
серпень
2009

Малий Березний, відпустові святкування на свято Зіслання Святого Духа

владика Мілан ШАШІК
апостольський адміністратор
Мукачівської єпархії УГКЦ

Відкриття меморіальної кімнати-музею, присвяченої ісповіднику віри владиці Софрону ДМИТЕРКУ, ЧСВВ

Івано-Франківськ, монастир сестер Служебниць Непорочної Діви Марії

Річниця прощі Української Асоціації лікарів-католиків до Зарваниці

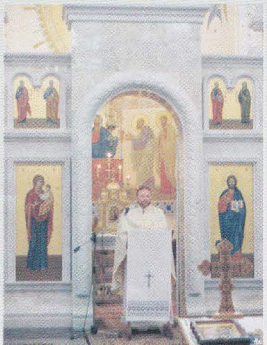

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА....3

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА ЛИПЕНЬ....5

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА СЕРПЕНЬ....6

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СЕРПЕНЬ
СВЯТИЙ МАТІЙ, АПОСТОЛ (22 СЕРПНЯ)....7

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА ВЕРЕСЕНЬ....8

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ВЕРЕСЕНЬ
СВЯТИЙ МУЧЕНИК СЕВЕРІЯН (22 ВЕРЕСНЯ)....10

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН....11

БЛАЖЕННИЙ ОТЕЦЬ ЕМІЛІЯН КОВЧ....15

о. Франциск ОНИСЬКО, ЧСВВ
УРОЧИСТІ СВЯТКУВАННЯ
З НАГОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ПРОВІНЦІЇ СВ. МИКОЛАЯ....18

НАДАННЯ ПАПСЬКОГО ВІДПУСТУ....21

ПРАЗНИК ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО
ТА З'ЇЗД АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ У ЖОВКВІ....22

бр. Любомир КУШНІР, ЧСВВ
ДИТЯЧІ ІГРИ: ПОТРІБНІ І ХИМЕРНІ....24

о.-диякон. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
ІКОНИ ТА ОБРАЗИ У БОЖОМУ ХРАМІ....26

о. Йоаким КОВАЛЬЧУК, ЧСВВ
ЗБУДУЙМО СВЯТИНЮ НА СХОДІ УКРАЇНИ....29

Володимир ПШИК
МУЗЕЙ-МЕМОРІАЛ
ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ ІВАНА ВИГОВСЬКОГО
В СЕЛІ РУДА НА ЖИДАЧІВЩИНІ....30

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ....32

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
ПІД ЧАС ЖНИВ....34

Марія ОЛЬХОВА
УСПЕННЯ (поезія)....38

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «ПОСЛАННЯ СВЯТОГО АПОСТОЛА ПАВЛА»....39

Наталія ЛЕХ
МІСІОНАРЧИК. ДВІ СЛОВІ....40

УСТАНОВЛЕНІ ПОСТИ ПОСТИТИ....42

У НАШІЙ ПОШТІ....43

Соломія КОРНИЧ
ЛІТНІ КАНІКУЛИ....43

Зоряна ЖИВКА
ЯБЛУЧНИЙ СПАС (апокриф)....45

Соломія КОРНИЧ
КРОСВОРД «СВЯТІ ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ»....50

ХРИСТИЯНИ НЕ СМІЮТЬ СТОЯТИ ОСТОРОНЬ

Ієромонах Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

Господь постійно і невідклично дає нам шанси добре використати час як дарунок Його безмежного милосердя. Кожна мить неповторна і кожна відкриває перед нами можливість збагнути Божу любов до нас та відкрити для Нього наші серця. Дароване нам літо відкриває широкі можливості для відпочинку, який необхідний для людини, особливо в наш час інформативного перенасичення та шаленого життєвого темпу; але й пропонує заглибитись у правди вічні, вийти зі своїх домівок, зробити крок назустріч Господеві. Літо — час прощ та реколекцій, духовних вправ, роздумувань. Повертаючись до звичного ритму восени, ми повинні бути підкріпленими і впевненими, збагаченими духовними постановами, які зробимо саме в цей час.

Сьогодні стає очевидним, що світова фінансова та економічна криза в Україні поволі переростає у кризу моральну та суспільну, загрожуючи мирному і стабільному життю й розвитку нашого народу. Християни не сміють стояти осторонь суспільних та політичних процесів, безмовно спостерігаючи, як зневажаються основні принципи етики та моралі. Тому не можемо залишатися байдужими до цих процесів, утверджуючи здорову громадську думку на кожному місці, де опинимося за рішенням Божого Провидіння. Християнин не оглядатиме нескінченних телепередач, де політики постійно навзаєм себе звинувачують і обмовляють, не слухатиме порожніх обіцянок, які вже незабаром сипатимуться з усіх засобів масової інформації, а буде щиро молитися, знаючи, що керівниками народу не можуть бути ті, хто говорить неправду, проповідує ненависть, насильство, розбрат чи неморальність. Тому ми як християни готуємось до будь-якого розвитку подій, але

завжди стоїмо за правду і справедливість й готові за неї терпіти.

Останнім часом державні та недержавні організації активізували діяльність із запобігання поширенюю СНІДу, але обмежуються тільки рекламою презервативів. Почастішала така реклама на телебаченні, з'явилися великі рекламні щити на вулицях західноукраїнських міст. Замість того, щоб закликати людей до відповідальності та моральної поведінки, ці організації злочинно пропонують розгнузданість та неморальність. В наступних числах нашого часопису ми наміряємося ширше ознайомити читачів із небезпеками, які криються у такого роду «промиванні мізків». Мусимо плекати у своїх родинах любов до чистого і морального життя. Тільки таким чином зможемо зупинити загрозливі темпи поширення цієї важкої недуги в Україні.

Кожний християнин покликаний своїм життям і прикладом поширювати Небесне Царство. Поширюємо його через глибоку надприродну віру, яка, як відомо, виявляється у ділах, оскільки «віра без діл мертва» (Як). Християни — не ті, які мовчать на зло і гріх, а ті, які зло і гріх викорінюють не помстою чи злобою, а любов'ю і добром. Тому ми не з обуренням і наріканням говоримо про недоліки та проблеми в нашому суспільному житті, а висвітлюємо проблеми, щоби роздумувати про шляхи їх вирішення, об'єднавши свої серця у молитві до Всемогутнього Бога й очікуючи просвітлення серця для того, щоб могти здолати перешкоди, які стоять на шляху утвердження Божого Царства між нами.

Вітаємо всіх читачів нашого часопису зі святами, які відзначатимемо влітку — святих Петра і Павла, св. Ольги і Володимира, Преображення Господнього та Успення Пресвятої Богородиці — і бажаємо, щоб ми якомога плідніше використали цей час, були скріплені у молитві й довір'ї доГоспода і Бога нашого Ісуса Христа.

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Заснований у 1897 році
Засновники — Отці Василіяни
Реєстраційнесвідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Передплатний індекс — 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 29.06.2009 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
80300, Львівської обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені
за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право виправляти
і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 2009

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
Редакційна колегія:
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о.д. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
Віра АРІВ
Літературна редакція:
Богдана ЩУРКО
Дизайн та комп'ютерна верстка:
Микола ЯЦКІВ

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святі-шого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

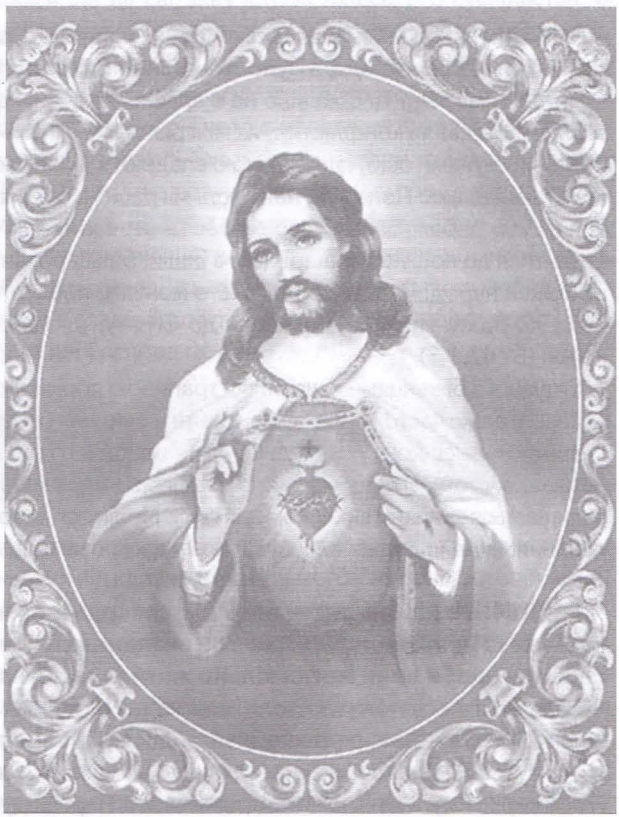

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИПЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби християни на Близькому Сході могли практикувати свою віру у повній свободі та бути знаряддям примирення і спокою.

МІСІЙНИЙ: Щоб Церква була зародком та центром людства, примиреного і об'єднаного в єдину Божу родину, завдяки свідоцтву всіх вірних у кожній країні світу.

МІСЦЕВИЙ: Щоби Милосердний Господь дав ласку визволення від різноманітних руйнівних узалежнень, зокрема наркоманії, алкоголізму та розпусти усім, хто від цього страждає.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СЕРПЕНЬ

Підготував о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби громадська думка звертала більше уваги на проблему мільйонів евакуйованих і біженців, аби було знайдено конкретні розв'язки їхньої трагічної ситуації.

Питання міграції та біженців не є власне сучасним феноменом. Протягом історії людства завжди поставали конфлікти — як між різними етнічними групами, так і між поодинокими особами (чи групами осіб) і державною владою, що часто ставало причиною війн, переслідувань, втеч та виселень. Понад те, наявність міграції та біженців є наслідком внутрішніх негараздів і криз, що їх переживала чи переживає та чи інша країна в економічній сфері. Це змушує людей вдаватися до пошуків кращої долі в іншій, більш розвиненій державі. Подібний досвід має чи не кожен народ. Навіть у Біблії часто можемо побачити таку саму ситуацію, наприклад, опис того, як брати Йосифа вирушили до Єгипту, рятуючись від голоду, який загрожував цілій країні (Бт 42,1-3).

Ситуація з біженцями є ще більш трагічною порівняно, наприклад, з трудовою міграцією населення, адже часто вони змушені жити у злиднях багато років, а то й ціле своє життя. Біженці залишають місце свого народження чи постійного проживання і відриваються від землі своїх батьків, часто навіть не маючи змоги помолитися на їхніх могилах. Тому проблема біженців залишається великим викликом для світу. Молімося, щоб усі негаразди, пов'язані з міграцією населення, якнайшвидше вирішувалися у дусі поваги до людської гідності та Божих Заповідей.

МІСІЙНИЙ: Щоби християни, які є дискримінованими та переслідуваними в багатьох країнах за Ім'я Христове, отримали визнання своїх людських прав, рівності та релігійної свободи, щоби вони могли вільно жити та визнавати свою віру.

Євангеліє від святого апостола Івана подає такі слова Ісуса Христа: «Ненавидить вас світ — то знайте: Мене він ще перед вами зненавидів. Були б ви від світу, то світ би своє любив. А що ви не від світу, бо Я вибрав вас від світу, ось тому й ненавидить вас світ. Згадайте слово, що його був Я вам вирік: Слуга не більший від пана свого. Переслідували Мене — переслідуватимуть і вас. А Слово Моє зберігали — зберігатимуть і ваше. Та все те робитимуть вам за Моє Ім'я, не знають бо Того, Хто послав Мене» (Ів 15,18-21). Цей фрагмент Святого Письма чітко пояснює причину і сенс переслідування та дискримінації християн у світі. На жаль, і в наш час таких випадків не бракує, тому дуже важливо нашими молитвами випрошувати в Бога покріплення та сили для усіх наших братів і сестер у вірі, яких всіляко принижують за Ім'я Христове. Зрозуміло, що в такій ситуації потрібно постійно заявляти про свої загальнолюдські права, зокрема щодо рівності та релігійної свободи, однак завжди чинити це в дусі Євангелія. Навіть якщо дорога до повної свободи видається довгою і болючою, усі дискриміновані та переслідувані християни повинні пам'ятати ще й такі слова Святого Письма: «Вас будуть ненавидіти всі за Моє Ім'я. Але волосинка з голови у вас не пропаде! Вашим стражданням ви спасете душі свої» (Лк 21,17-19).

МІСЦЕВИЙ: Щоб у душах українців зростало почуття українського патріотизму і надихало до зберігання та примноження національних цінностей.

Що більше утверджується Україна в своїй державності, то інтенсивнішим стає пошук загальнонаціональних ідейно-духовних орієнтирів, здатних консолідувати суспільство,

зміцнити державу, вивести її на високий рівень цивілізованості й культури. Історія засвідчує, що послідовна боротьба за утвердження і зміцнення української державності невіддільна від почуття патріотизму. Адже любов до батьківщини надихає людей на подвиги й самопожертву в ім'я великої мети. Патріотизм зародився ще на світанку історії людського суспільства. В ньому знаходить вираження любов людей до своєї Вітчизни, повага до її минулого і сучасного, піклування про майбутнє. Не було в історії й нема такої сили, яка могла б придушити в народі це почуття. Але слід зауважити, що в сьогоденні поняття патріотизму розуміють по-різному, а політичні і громадські сили часто використовують його з метою маніпулювати свідомістю громадян. Це іноді стає причиною сумних наслідків, що набувають форми національного шовінізму або уявлень і поведінки, що цілковито відокремлені від розуміння реальних обов'язків патріота. Як казав славний Сенека: «Любляти Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що своя». Отож молімося, дорогі брати і сестри, протягом місяця, коли наша держава відзначає день проголошення своєї незалежності, щоби кожна українська душа палала великою любов'ю до своєї Батьківщини, як до цього закликав наш славний поет: «Свою Україну любіть, любіть її во врем'я люте. В останню тяжкую минуту за неї Господа моліть!».

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СЕРПЕНЬ
СВЯТИЙ МАТІЙ, АПОСТОЛ (22 СЕРПНЯ)

Святий апостол Матій народився у Вифлеємі, походив із коліна Юди; з раннього дитинства він вивчав Закон Божий за Священними Книгами під керівництвом святого Симеона Богоприємця. Коли Господь Ісус Христос об'явив Себе світові, святий Матій увірував у Нього як в Месію, невідступно слідував за Ним і був обраний в число 70 учнів, яких Господь «посилав по два перед лицем Своїм» (Лк 10,1).

Після Вознесіння Спасителя апостол Матій був обраний за жеребом в число 12 апостолів замість відпалого Юди Іскаріотського (Ді 1,15-26). Після Зіслання Святого Духа апостол Матій проповідував Євангеліє в Єрусалимі та в Юдеї разом з іншими апостолами (Ді 6,2; 8,14). Із Єрусалима з апостолами Петром та Андрієм ходив до Антіохії Сирійської, був у кападокійському місті Тіані та в Синопі. Тут апостола Матія кинули до в'язниці, з якої він був чудесно визволений апостолом Андрієм Первозванним. Після цього апостол Матій відбув до Амасії, міста на березі Понту. Під час третьої подорожі апостола Андрія святий Матій був з ним в Едесі та Севастії.

За церковним переданням, він проповідував в Ефіопії Понтійській (теперішня Західна Грузія), Македонії, багаторазово наражаючись на смертельну небезпеку, але Господь охороняв його живим для подальшої проповіді Євангелія. Одного разу погани змусили апостола випити отруту. Апостол випив її і не тільки сам залишився неушкодженим, але й зцілив також інших в'язнів, які осліпли від цього напою. Коли святий Матій вийшов із в'язниці, погани марно шукали його, оскільки він став для них невидимим. Іншого разу, коли погани у гніві кинулись, щоб убити апостола, земля розкрилась і поглинула їх.

Апостол Матій повернувся в Юдею й не переставав просвіщати своїх співвітчизників світлом вчення Христового. Він творив великі чуда Іменем Господа Ісуса й навернув багатьох до віри у Христа. Юдейський первосвященник Анан, який ненавидів Христа і дав раніше наказ скинути з висоти храму апостола Якова, брата Господнього, наказав арештувати апостола Матія і пере-

дати на суд синедріону в Єрусалимі. Нечестивий Анан виголосив промову, в якій по-блюзнірськи хулив Господа. У відповідь апостол Матій показав на пророцтвах Старого Заповіту, що Ісус Христос — Істинний Бог, Месія, обіцяний Богом Ізраїлю, Син Божий, Єдиносущний і Співвічний із Богом Отцем. Після цих слів апостол Матій був засуджений синедріоном на смерть і побитий камінням. Коли святий Матій був уже мертвий, юдеї, приховуючи цей злочин, відтяли йому голову як противнику кесаря. (Згідно з іншими джерелами, апостола Матія розіп'яли на хресті. Дехто вказує, що він упокоївся в Колхіді). Смерть за Христа і вінець мученика апостол Матій прийняв близько 63 року.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ВЕРЕСЕНЬ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби Слово Боже щоразу більше пізнавалося, засвоювалося і переживалося як джерело свободи та радості.

Догматична конституція «Про Боже об'явлення» розпочинається такими словами: «Боже Слово шанобливо слухаючи і сміло проголошуючи, Священний Собор слідує за словами св. Івана, який каже: «Звістуємо вам життя вічне, що в Отця перебувало й нам явилося: що ми бачили і чули, звістуємо і вам, щоб і ви мали спільність із нами; а наша спільність — з Отцем і з Його Сином Ісусом Христом» (1Ів 1,2-3). Євангелист пише про Ісуса Христа — Боже Слово, Другу Особу Пресвятої Трійці, Яка прийняла людське тіло заради спасіння всіх людей. Це спонукує кожного християнина прислухатися і розважати Боже Слово, яке є осередком Пасхальної Таємниці, та практикувати у своєму житті те, до чого Воно його взиває. Саме про це йдеться в наведеному документі Другого Ватиканського Собору, який також зазначає, що завдання церкви полягає в тому, щоби вести Божий народ до поєднання з Богом, повчаючи про те, чого навчає Біблія, яка на сьогодні має 2233 переклади. Ісус Христос живе в Святому Письмі, яке Церква контемплює і обдаровує найвищим почитанням. Боже Слово і Церква нерозлучні. Що більше, цитуючи за св. Єронімом (бл. 331-420), можемо ствердити: «Незнання Святого Письма є незнанням Ісуса Христа».

У такий спосіб, будь-яка віднова Церкви бере свій початок у відновi більшої контемпляції та переживання Слова Божого. Каже Псальмопівець: «Слово Твоє — світильник перед ногами в мене, світло на моїй стежці» (Пс 119;105). Святий євангелист Матей також проголошує: «Чоловік житиме не самим хлібом, а кожним словом, що виходить з уст Божих» (Мт 4, 4). Саме в цих наведених цитатах і міститься намір молитви на вересень. Понад те, нам слід просити Господа, щоби постійне та ретельне читання Святого Письма перемінювалося в щораз інтимніший діалог з Богом, відкриваючи нам «всю правду» (пор. Ів 16,13). Це, своєю чергою, породжує велику радість та спокій душі.

МІСІЙНИЙ: Щоби християни в Лаосі, Камбоджі та М'янмі, які часто переживають великі труднощі, не втрачали відваги проповідувати Євангеліє своїм співбратам, уповаючи на силу Святого Духа.

Приналежність до релігійної меншини породжує проблеми, які часто навіть важко собі уявити. В такій ситуації вже довгі роки, а то й століття, живуть християни в Азії, де їхня чисельність не перевищує і 3% від загального населення країни. Передусім маємо на увазі такі південно-східні держави, як Лаос, Камбоджа та М'янма. Часто звідти до нас доходять повідомлення про

жахливі факти переслідування наших братів і сестер у вірі. Йдеться не тільки про обмеження людських прав християн в названих регіонах, але й численні випадки мучеництва за віру в триєдиного Бога. Потрібно гаряче молитися за усіх вірних, щоби вони навіть у ситуації переслідування не переставали проповідувати Євангеліє, особливо прикладом свого життя. Дивлячись на все це очами віри, потрібно зазначити, що переслідування за приналежність до Христа містить у собі й добрий знак, бо якби християнство не породжувало спротиву у суспільстві, не було б тоді вірогідним і автентичним. Адже особи, які дають правдиве свідчення віри в Ісуса Христа, часто переживають нерозуміння й насмішки, а то й погорду з боку тих, хто живе у гріху й навіть не переймається станом своєї душі. Автентичні християни є невигідними для багатьох у цьому світі. Однак в такій ситуації ще актуальніше звучить наказ проповідувати Євангеліє всім народам (пор. Мт 28,19). При цьому потрібно пам'ятати про слова святого апостола Павла, який стверджував: «Бо коли я проповідую Євангелію, нема мені від того слави, бо це мій обов'язок; і горе мені, коли б я не проповідував Євангелії» (1Кор 9,16). Тож особи, що визнають Христа, повинні відважно давати свідоцтво своєї віри там, де легковажать Бога і його закони, а права людей на віру трактують несправедливо, так, що інколи людському життю загрожує небезпека. Зрозуміло, що кожний наступний рік принесе нові жертви християн, бо Ісус виразно нас послав «як овець серед вовків» (пор. Мт 10,16), але водночас запевнив — «хто витриває до кінця, той спасеться» (Мт 10,22). Гаряче просімо, щоби християнам Лаосу, Камбоджі та М'янми не забракло терпеливості та наснаги вірно проповідувати Євангеліє своїм життям, і нехай їм у цьому допомагає Святий Дух.

МІСЦЕВИЙ: Щоб усі навчальні заклади України були сприятливим середовищем всебічного розвитку молоді, особливо її морального і християнського виховання.

За офіційною інформацією Міністерства освіти й науки України, в нашій державі існує 535 вищих навчальних закладів, де навчається понад мільйон осіб. Окрім того, у кожному регіоні України діють сотні освітніх осередків різного рівня навчання та профілю. Вочевидь, не слід забувати про тисячі шкіл, де молоді українці здобувають середню освіту. Усі перелічені навчальні заклади відновлять свою роботу з 1 вересня, у День знань. З року в рік Україна, прагнучи бути вільною демократичною державою, зміцнює свою освітню систему. Щороку відбуваються численні наради місцевого і загальноукраїнського рівнів, де компетентні особи намагаються покращити рівень освіти у загальноосвітніх школах та вищих навчальних закладах. Варто згадати нещодавні парламентські слухання, які відбулися 17 червня в стінах Верховної Ради України під назвою «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів». Під час доповідей було порушено багато актуальних питань, які є життєво важливими для перспективи цілої освітньої системи нашої держави. Зрозуміло, що такі парламентські слухання і подібні заходи для покращення освіти в Україні мають позитивний уплив і корисні для усіх учасників навчально-виховного процесу. Це тішить, але не слід забувати про моральне та релігійне виховання наших співгромадян, що становить ще один, чи не найважливіший фактор формування наступних поколінь України — а відтак майбутнього усієї нашої держави. Цим вихованням завжди займалася і надалі займається Церква, незалежно від державних структур. Це дає свій позитивний результат, однак тепер прийшов час, щоби об'єднати зусилля Церкви та Держави для більш ефективної протидії деморалізації та духовного виродження суспільства. Багато освітніх закладів вже відкрило свої двері для вчителів та викладачів християнської етики, однак ця справа й надалі породжує багато дискусій.

Викладання християнської етики в школі веде до прищеплення християнських моральних цінностей, а отже до виховання духовної особистості, чесного працівника, громадянина, патріота України, непримиренного до корупції, алкоголізму, проявів аморальності. Водночас уведенню християнської етики в Україні чинять шалений спротив. Чому в державі так гальмують розвиток цієї святої справи? Хто може запропонувати, якщо не кращу, то хоча б тотожну за потенціалом виховну систему? Кому не до вподоби ідея виховання молоді на християнських цінностях в Україні? Звичайно ж низці атеїстів, яким в житті не поталанило прилучитися до віри в Бога, і які, попри наукові відкриття, що яскраво доводять існування Вищого Розуму, з упертістю, гідною кращого застосування, тримаються своїх атеїстичних переконань і не дають можливості пізнати Бога дітям. Окремим науковцям та педагогам, які заздрять, що християнська етика працює ефективніше за інші виховні концепції. Водночас намагаються створити видимість продуктивної та ефективної діяльності, щоб утриматися на своїх посадах. Молімося, дорогі брати і сестри, щоби там, де ми посилаємо на навчання своїх дітей та онуків, ніколи не бракувало, крім можливості всебічного розвитку, ще й середовища морального та релігійного виховання, тобто щоби наша держава якнайшвидше ввела до своєї освітньої системи предмети християнської етики та катехизму.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ВЕРЕСЕНЬ СВЯТИЙ МУЧЕНИК СЕВЕРІЯН (22 ВЕРЕСНЯ)

Як подає життя святих, св. Северіян був багатим вірменським вояком і проживав у своєму маєтку коло міста Севастії. Та найбільшим його скарбом була християнська побожність, що спонукувала роздати маєток убогим, а відтак стати переслідуваним за св. віру. Своїм добрим прикладом і апостольською заохотою він навернув до Христової віри багато поган, а захитаних і немічних у вірі католиків закріпив у вірності Христові; його сердечна заохота допомогла 40 воякам у Севастії сміливо визнати перед поганським суддею Агриколаєм, що вони християни та що всі готові віддати життя за правдиву віру.

Святий мученик Северіян (+320) постраждав за Христа в рідній Севастії Вірменській від правителя Лісія під час переслідування християн імператором Лікинієм (307-324). Це сталося через півроку після смерті св. севастійських мучеників, коли до Вірмені прибув лютий гонитель християн Лісій і наказав ув'язнити всіх християн. Св. Северіян не чекав, поки по нього прийдуть вояки, але сам добровільно зголосився на суді Лісія, сміливо визнав свою віру в Христа та ще й перестеріг його, щоб не мучив християн, якщо бажає захоронитися від вічної муки. Лісій казав бити його за те воловими жилами і дряпати його тіло залізними гаками, а опісля кинути до в'язниці. Коли св. мученика вели покаліченого й закривавленого вулицями міста, він показував людям свої рани та заохочував їх до вірності Христові. Глибоко відданий волі Божій, святий Северіян під час катувань закликав Господа, випрошуючи в Нього міцності перетерпіти страждання й до кінця пройти свій мученицький подвиг. Після нелюдських мук, незламаного у вірі, святого мученика повішено з каменем на шиї вниз головою на міському мурі. Так він загинув. Тіло його було перенесено севастійськими християнами в його дім, куди стікались місцеві жителі попрощатися з ним і просити його святих молитов. При цьому воскрес померлий, але ще не похований слуга святого Северіяна, який, вставши зі смертної постелі, прийшов провести в останню путь свого господаря. Він прожив потому ще п'ятнадцять років, нікуди не відлучаючись від місця поховання святого мученика.

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

«Перше послання до солунян» – найстарше з усіх книг Нового Завіту. Його зміст вказує, що написане воно невдовзі після першого перебування апостола Павла в Солуні під час його другої місійної подорожі, а отже 50 року по Христі. Якщо зважити, що найстарше з чотирьох канонічних Євангелій, від Марка, походить з середини 60-х років, а «Євангеліє від Луки» та «Діяння апостолів» – ще з пізнішого часу, то це та інші Павлові послання є справжньою скарбницею знання про найдавніший період в житті Христової Церкви. Воно також відкриває важливу сторінку життя і апостольської праці св. Павла та його співробітників у голошенні Євангелія.

Перебування Павла в Солуні

Заснував місто Тесалоніки (по-слов'янськи – Солунь, сучасна назва – Салоніки) Касандр, воєначальник Олександра Македонського, близько 315 р. до Христа, і назвав його іменем своєї дружини, сестри Олександра. Це місто, побудоване на узбережжі затишної бухти у мальовничій місцевості під назвою Терма, на північно-східному березі зручної затоки Термаїкос, розташоване на перетині доріг, було також зручним портом і верф'ю. Після здобуття міста римлянами 167 року до Христа, його значення ще більше зросло, а коли Македонія 146-го стала окремою римською провінцією, місто Солунь здобуло статус її столиці. Не менше користі принесло містові прокладення 130 року так званої «Віа Еґнаціа», мощеного шляху, який з'єднував Солунь з портом Діррахієм на узбережжі Адріатичного моря на заході, а на сході – з Неаполем над Егейським морем, Візантієм над Босфором та з Малою Азією.

■ *Проповідь ап. ПАВЛА до солунян*

У бурхливих подіях історії Солунь умів виходити переможцем. Під час протиборства між Юлієм Цезарем і Помпеєм у 49-48 роках місто прихистило сенаторів, втікачів із Рима, і самого Помпея, але згодом, після смерті Цезаря, підтримало його союзників Антонія й Октавіана у їх переможній битві під Филиппами в 42 р. до Христа. У пізнішому протистоянні між Антонієм і Октавіаном підтримувало першого, аж до його поразки під Акціумом у 31 р., але переможець Август не був злопам'ятним і визнав, в нагороду за лояльність, права Солуня як вільного міста. У часи зростання добробуту Солунь, як осередок провінції, багатів, але поглиблювалася й різниця між заможними й бідними. У місті, яке лежало на перетині доріг і мало вихід до моря, праці не бракувало, тому проживало тут, крім корінних мешканців, немало і заїжджих.

Уперше Павло прибув у Солунь тоді, коли, змушений покинути Филиппи, разом з то-

варишами у подорожі, Силуаном (Силою) і Тимотеєм, вирушив на захід, ідучи по Віа Егнаціа. «Діяння апостолів» достовірно повідомляють: «Перейшовши через Амфіполь і Аполлонію, прийшли в Солунь, де була юдейська синагога» (17,1; пор. 1Сол 2,1-2). Якщо врахувати, що між Филиппами і Солунем близько 165 км, цей шлях подорожнім довелося долати не менше трьох днів.

Не дивно, що в Солуні була юдейська синагога, адже це був центр провінції і юдейська громада у ньому була, мабуть, доволі чисельною. «Діяння» повідомляють, що в синагозі Павло «змагався три суботи» з юдеями, аргументуючи, що Месія (Христос) мав, згідно з передбаченнями Писання, страждати і воскреснути з мертвих, і що цей Христос — не хто інший, а саме Ісус з Назарета (пор. 17,2-4).

З повідомлення «Діянь» виходить, що Павло з товаришами був у Солуні дуже короткий час, кілька тижнів, проте це малоймовірно, адже такого періоду явно замало, щоб заснувати християнську громаду. А з Павлових послань не тільки випливає, що громада була вже досить згуртованою (1 Сол 1,8; 3,6-8), але також і те, що Павло мав би бути у Солуні довший проміжок часу. Як інакше пояснити факт, що отримував двічі допомогу від филип'ян (Флп 4,16), адже до Филиппів і назад щонайменше тиждень ходи? Чи згадка, що апостоли «вночі і вдень працювали» (1Сол 2,9), не означає, що мали тривале місце праці? Тож цілком слушним є припущення, що автор «Діянь» розповідає тільки про початок і останні дні перебування Павла у Солуні, не описуючи всіх подробиць, оскільки міг їх і не знати (здається, що Лука залишався тоді у Филиппах: пор. форму 2-ї особи «ми» у Ді 16,10-17 та 3-ї «вони» у Ді 16,25.38-40; 17,1 і далі, аж до 20,5).

Місце, час і обставини написання послання

Відомості про час і обставини написання «Першого послання до солунян» знаходимо в самому посланні, як також у повідомленні

■ *Ув'язнення святого апостола ПАВЛА*

«Діянь апостолів». Павло і Сила змушені були рятуватися втечею (Ді 17,10). Пішли на захід, бо до Филиппів, звідки їх прогнали, не мали чого повертатися. Але іти по головній римській дорозі було також небезпечно, оскільки кожний зустрічний, прийшовши у Солунь, міг видати їх місцеперебування. Тому після дня подорожі вони повернули на південь і прибули до Верії. Тут розгорнули плідну апостольську діяльність, тим більше, що юдеї у Верії «були благородніші від солунян: вони прийняли слово з повним запалом, щодня досліджували Писання...» (Ді 17,11). Так тривало недовго, бо, за повідомленням «Діянь», юдеї з Солуня прибули і до Верії, так що Павло був змушений іти далі. Його провели до узбережжя моря, звідки, імовірно човном, він вирушив до Атен, де перебував, очікуючи на Силу і Тимотея, але не надто довго, бо згодом подався у Коринт (Ді 17,15; 18,1).

У «Першому посланні до солунян» Павло виявляє, що написав листа після того, як повернувся з Солуня Тимотей. Коли і де це було? Розповідь «Діянь апостолів» про подорож Сили і Тимотея не є вичерпною і залишає відкритими багато запитань: коли Тимотей прибув у Верію? як він і Сила знайшли Павла у

Коринті? і т. п. Тому і не зовсім ясно, коли саме Павло відіслав Тимотея у Солунь (хоч сталося це під час його перебування в Атенах, пор. 1 Сол 3,1), і коли той повернувся? Чи був Павло уже в Коринті, як читаємо про це у Ді 18,5, чи ще в Атенах? Оскільки в Коринті Павло був довго, за свідченням «Діянь» — 18 місяців (Ді 18,11), то найімовірніше написав «Перше послання до солунян» там, очевидно, під час першої зими, наприкінці 50 року.

Деякі з дослідників Павлових послань звернули увагу на те, що у «Першому посланні до солунян» є деякі стилістичні та фактичні дані, які могли би вказувати на те, що сучасний текст цього послання є поєднанням двох листів до християн у Солуні. Так професор-домініканець о. Ж. Мерфі-О'Коннор, вважає, що спочатку був написаний лист, який зберігся у 1 Сол 2,13-4,2 (його він умовно називає листом А), а згодом інший лист: 1 Сол 1,1-2,12 та 4,3-5,28 (лист Б). Ось деякі аргументи на потвердження цього.

Як правило, у листах буває одне висловлення вдяки, переважно досить коротке, а в «Першому посланні до солунян» їх два: 1,2наст. і 2,13наст. Вражає також подібність між 2,11-12 і 4,2; між 3,11-4,2 і 5,23-28. Крім того, виразно відрізняються гарячі переживання, висловлені у центральній частині, 2,17-3,10, від більш стриманого тону у 2,2-10, у 4,9-18 тощо. Зрештою, мав пройти довший період часу, щоб Павло міг отак хвалити солунян: «Від вас бо рознеслося слово Господнє не тільки в Македонії та в Ахаї, але ваша віра в Бога розійшлася по всіх усюдах...» (1,8). Там, у 3,6-8, Павло має єдиним інформатором Тимотея, а тут — численних свідків у Македонії й Ахаї (двох римських провінціях, що обіймали майже цілу сучасну нам Грецію). Очевидно, при поєднанні листів, якщо воно справді мало місце, слова привітання, як також прощальні слова зі вставленого листа могли бути опущені.

Як би там не було, ми маємо справу з одним «Першим посланням до солунян», яке збереглося тільки в такій, знаній нам формі. Щодо його походження можемо ставити різні гіпотези, проте вони не змінюють суттєвого: Павло писав до спільноти християн, до якої особисто поки що не міг прибути, але яка перенесла випробування і мала потребу у зміцненні і поглибленні віри.

Християнська спільнота в Солуні

Зі змісту Першого та Другого послань до солунян випливає, що християнська спільнота у цьому місті складалася, у своїй більшості, з виходців із поган. Це потверджує і автор «Діянь апостолів»: «деякі з них (юдеїв) дали себе переконати,.. а й велике число богобоязливих греків і жінок знатних чимало» (Ді 17,4).

Треба мати на увазі, що учасниками синагогальних богослужб і зібрань були три категорії людей: юдеї за походженням; прозеліти, тобто погани, які прийняли юдаїзм і виконували закон у повноті, приймаючи також обрізання і дотримуючись ритуальних приписів; але також і так звані «богобоязливі». Цей останній термін, який часто зустрічається не лише в «Діяннях апостолів», але і в позабіблійній літературі, означав тих поган, які, хоч були прихильниками юдаїзму і знаходилися під впливом його принципів і моральних норм, не були зобов'язані виконувати всіх прийнятих у

■ *Панорама сучасних Салонік*

ньому звичаїв чи обрядів.

Не дивно, що проповідь апостолів, які не зобов'язували навернених поган до виконання обрядових приписів старозавітнього закону, але відстоювали його моральні норми, знаходила сприятливий грунт саме серед цієї категорії учасників синагогального культу. Щодо «знатних жінок», то і вони становили визначну частину молодих християнських спільнот, проте, можливо, цим і викликали незадоволення і ворожість правлячої чи заможної еліти, з якої походили, до християнських громад і їх засновників (Ді 17,5.13).

Християни Солуня, до яких пише Павло, в основному були виходцями з поган, які нещодавно навернулися від ідолів (1 Сол 1,9), терпіли не так від юдеїв, як від своїх земляків (2,14-15). Більшість була, очевидно, з нижчих верств суспільства, звідси Павлів заклик працювати власними руками (4,11; 5,14). Павло не вирізняє окремо юдеїв, які безперечно були у спільноті, але до всіх звертається словами: «люблені Богом брати» (1,4, пор. 2,8.17; 4,1.10.13; 5,1.4.12.14.25-27), «віруючі» (2,13), «сини світла й сини дня» (5,5).

Головні теми «Першого послання до солунян»

Першим завданням свого послання до солунської Церкви Павло ставить турботу про збереження її у вірі серед переслідувань. Це апостол намагається осягнути двома способами: висловленням свого і своїх співробітників піклування про цю християнську громаду, а також пригадуванням того, що було спільним пережиттям під час їх перебування у Солуні.

Апостол хвалить віру солунян (1,3), яка «розійшлася по всіх усюдах» (1,8), але зазначає, що зміцнення віри християн солунської Церкви є надалі його постійною турботою: «Ніч і день якнайревніше молимося, щоб побачити обличчя ваше та доповнити те, чого бракує вашій вірі» (3,10; пор. 3,2.5.6.7).

Віра має бути поєднана з надією та любов'ю (1,2; 5,8), тож Павло своїм повчанням скріплює надію адресатів, яка має бути наче захисним шоломом (5,8), як також причиною справжньої радості в Господі (4,13).

Щоб утвердити солунян у любові, яка є найбільшою Христовою заповіддю, Павло подає за приклад свою та своїх товаришів поведінку і любов до солунян: «А вас нехай Господь примножить і наповнить любов'ю один до одного й до всіх, такою самою, яку й ми маємо до вас» (4,12). Певний того, що його навчання залишило глибокий слід у душах і поведінці християн Солуня, Павло пише: «А щодо братньої любови, то ви не потребуєте, щоб до вас писати: самі бо ви навчені від Бога любити один одного, і це чините супроти всіх братів по всій Македонії» (4,9-10). Але тут же додає: «Та ми благаємо вас, брати, досягати в цьому дедалі більшого поступу» (4,10, пор. 4,1).

Павло і його співавтори багато уваги присвячують, аби пригадати солунянам, «як свято, справедливо й бездоганно» вони поводилися у Солуні, що «вночі і вдень працювали»: «Самі знаєте, як ми кожного з вас, мов батько своїх дітей, просили, умовляли й заклинали жити достойно перед Богом, який вас кличе до свого Царства і слави» (2,11-12). Також підкреслюють глибоко щирі і безкорисливі спонуки своєї поведінки: «наша заохота не має в собі ні облуди, ні нечистоти, ані підступу. Але, як Бог, визнавши нас гідними, доручив нам Євангелію, так ми й говоримо, стараючись подобатися не людям, а Богові, який випробовує серця наші» (2,3-4).

Щоб відкинути усякий сумнів щодо цього, додає: «Та й не було в нас ніколи лестивого слова, як знаєте, ані таємної зажерливої думки. Бог тому свідок! Ми не шукали від людей слави, ні від вас, ані від інших, хоч і могли, як апостоли Христові, бути тягарем вам. Ми, навпаки, були лагідні між вами. Як годувальниця піклується про своїх дітей, так і ми, з палкого до вас почуття, раді були передати вам не лише Божу Євангелію, а й власні душі; такими дорогими ви нам стали» (2,5-8).

Також Павло підкреслює, що слово їхньої

проповіді не було людським тільки, а справжнім Божим словом (2,13; 1,5), оскільки вчинило у душах слухачів справжню переміну. Тож хвалить солунян за те, що вони були здатні прийняти це слово, яке діє у душах тих, що вірують, і що принесли гідні плоди (2,13-14).

Вияснює апостол і деякі інші питання, відповідаючи на зацікавлення і проблеми спільноти в Солуні: щодо воскресіння померлих і того, у якому воно відношенні до другого Христового приходу, з грецької мови — «парузії» (4,13-17); щодо «дня Господнього» і готовості до нього (5,1-11).

Численними звертаннями Павло закликає до служби єдиному Богові (2,12, а також 4,3-8, де слово «розпуста» має передусім переносне значення, означає відхід від віри в єдиного Бога, хоч допускає і пряме значення слова). Також Апостол заохочує до сумлінної праці (4,11; 5,14), до безперервної молитви і вдячності Богові за все (5,17-18).

А понад усе зі слів «Першого послання до солунян» виявляється глибока віра апостола Павла та його співробітників Сильвана і Тимотея, дбайливість про добро новозаснованої спільноти у Солуні, як також ціла гама почуттів до тих, яких він сам називає «любленими Богом братами» (1,4).

БЛАЖЕННИЙ ОТЕЦЬ ЕМІЛІЯН КОВЧ (1884-1944)

Народився Еміліян Ковч у сім'ї військового капелана УГА в с. Космач на Косівщині 20 серпня 1884 року. Іспит зрілості склав в Українській Державній Гімназії у Львові. Теологічні студії здобував у колегії св.Сергія і Вакха в Римі в 1905-1911 роках. У 1910 році одружився з Марією-Анною Добрянською. Священичі свячення отримав з рук єпископа Григорія Хомишина 1911 року. Завідував парохією у Підволочиськах Скалатського повіту. 1912-го зголосився на місійну працю в Югославії, де завідував парохією Козарац у Боснії. Отець Еміліян мав прекрасний дар проповідувати Боже Слово. Він умів потішити, розвеселити й навернути майже кожну душу до Бога. Про Всевишнього і про Пресвяту Богородицю він так ревно говорив, що люди з жалю й радості плакали.

1926 року о. Еміліян повернувся до Галичини і став сотрудником парохії у с.Серниках Горішніх Рогатинського повіту. В 1919 році вступив до УГА і став польовим духівником Бережанського Коша. Щоранку, відслуживши Літургію, він поспішав до шпиталю, на поле вправ, у канцелярію. Скрізь полагоджував якісь конфлікти, підбадьорював недужих. Певну «нерозсудливість» виявляв лише під час бойових дій: завжди виривався на передову. «Знаю, — говорив він, — що вояк на лінії фронту почувається найкраще, коли бачить там лікаря й духівника». І жартома додавав:

■ *Блаженний о. Еміліян КОВЧ*

«Ви ж знаєте, панове, що я свячений, а свяченого куля так легко не бере».

Від 1922 р. о. Еміліян став довголітнім парохом у церкві св. Миколая міста Перемишляни на Львівщині.

У донедавна сполонізованому місті вирує українське релігійне, громадське, господарське життя. Польська влада, а згодом і радянська, о.Ковча, звісно ж, не любила. Обшуки в хаті священика стали недоброю місцевою традицією: лише за 1925-1934 рр. їх було майже 40, половина з яких завершувалась арештом і довшим чи коротшим ув'язненням. Втім, завдяки своєму організаційному хисту, простій людській мудрості, наполегливості, священик завжди знаходив вихід із найскрутніших ситуацій. Іноді йому вдавалося просто неможливе, як-от: за радянських часів організувати на Йорданське водосвяття процесію, яка спорудила на річці величезний льодяний хрест і прикрасила його жовто-блакитними стрічками.

«Над тією хатою ангели пролітають...», — так говорили парохіяни про скромний будиночок, де мешкала священича сім'я — о.Еміліян із дружиною та шістьома дітьми. Майже завжди там жили ще кілька осиротілих діток. Отець залишав їх на якийсь час у себе, щоб відійшли від болю втрати, а потім знаходив для них місця у сиротинці. Він надзвичайно милосердно ставився до бідних. Завжди матеріально допомагав їм — швидше, аніж своїм власним, купував убогим дітям одяг, книжки, необхідні для навчання.

Як глибокий патріот, о. Ковч вмів і зганити своїх парохіян за надмірний «національний запал». Коли після приходу радянської влади деякі парохіяни кинулись зводити порахунки із місцевими поляками, о. Еміліян сказав на проповіді: «Здавалось, що я виховував вас на добрих парохіян.... Мені соромно за вас перед Господом».

Одного червневого дня 1941 року НКВС проводило у Перемишлянах масові арешти. Потрапили до рук енкавеесівців і о. Ковч із двома доньками. Лише чудом їм пощастило врятуватись.

Через кілька днів у містечко вступили німці. Люди прийшли до улюбленого пастиря з вісткою про втечу комуністів, з радості вони понесли священика до храму. Під час відправи церкву заповнило голосне риданння — сюди уже долетіла звістка про те, що ніхто із заарештованих не вижив. Усіх, кого схопили енкавеесівці, закатовано.

З приходом німців починається масове винищення євреїв. Перемишлянський парох просить вірних, а особливо молодь, не вступати на службу до нової влади, не піддаватись на антисемітські провокації. Тим часом переслідувані шукають порятунку в християнського священика. Якось кілька євреїв вбігло до хати й стали благати в Отця порятунку: німці кинули у божницю запальні бомби, закрили двері й нікого не випускали. Отець вбіг між юрбу і голосно по-німецьки (цю мову він знав блискуче) наказав поліції розійтись. На диво, вояки розгубилися і розійшлися. А о. Ковч почав витягати з вогню тіла людей.

У 1942 р. у Перемишлянах німці створюють гетто. Євреї сподіваються, що прийнявши християнство, вони врятуються від смерті. Й ось в о.Ковча з'являються делегації євреїв — близько тисячі осіб просять священика охрестити їх. Душпастирю нелегко було прийняти рішення. Він їздив радитись у цій справі до Митрополита Андрея Шептицького. З одного боку, як священик, він був зобов'язаний охрестити ближнього у небезпеці смерті, з іншого — чи можна вділяти цю Тайну людині, що приймає її далеко не з релігійних міркувань. Між тим, часу для роздумів не було: по місту уже розвісили афіші про примусовий прихід євреїв до гетто. Отець Ковч приймає рішення: провівши попередньо катехизацію, навчивши оглашенних

Символу віри, він проводить масове хрещення перемишлянських євреїв.

Більшість новоохрещених таки пішла у гетто і розділила долю інших. Розповідають, що там вони створили окрему громаду, яка відкрито визнавала християнство.

Така безстрашна діяльність о. Ковча перешкоджала планам німецьких окупантів. 30 грудня 1942 р. його заарештували та вивезли до Львова у в'язницю на вул. Лонцького. Кровожерні гестапівці після тортур та знущань над українським священиком кидали його на землю, як якусь річ, а не людську істоту. Він уже не володів своїми ногами, які стали нерухомими... На його обличчі не було видно пригнічення притаманного кожній людині, якій завдають неймовірного болю... Якась неземна усмішка осявала благородне обличчя ієрея. Він, — поважного віку священик, битий і мучений, — потішав молодих... Півголосом молився за свою паству, за всіх терплячих...

Родина і знайомі робили усе можливе, щоб звільнити отця, великих старань для цього доклав і Митрополит Андрей Шептицький. І вихід на волю о. Ковча був можливий, якби він відмовився хрестити євреїв. Та о. Еміліян був непохитний і сказав гестапівцям: «Закон, який залишив мені мій Володар, говорить: «Хрестіть в ім'я Отця і Сина і Святого Духа». Нема в ньому ні слова про жидів. Хто хоче хреститись, того і хреститиму в ім'я цього закону».

Незабаром о. Еміліяна вивезли до концтабору «Майданек», що біля Любліна (Польща), де він став лише № 2399. Цей концтабір налічував біля ста бараків, у кожному з яких було від 300 до 700 заарештованих. Умови перебування тут відзначалися особливою нестерпністю. Німці «потішали» новоприбулих, кажучи: «Колись повернетесь до родичів, але через комин крематорію».

Отця Ковча призначили в 14-й барак, де наглядачем був поляк Зиґмунд Міплер. Аби утриматись на цій посаді, він бив усіх без винятку, але, дякувати Богу, дозволив отцеві відправляти в кутку бараку і вдавав, що не бачить, як той сповідав і причащав вірних. Своє ув'язнення о. Еміліян сприймав, як дарунок від Господа. Він писав своїм дітям: «Я розумію, що ви стараєтеся про моє визволення. Але я прошу вас не робити нічого. Учора вони вбили тут 50 чоловік. Якщо я не буду тут, то хто допоможе їм перейти ці страждання? Вони б пішли у вічність з усіма своїми гріхами й у глибокій зневірі, що допроваджує до пекла. Тепер вони йдуть на смерть із піднятими догори головами, залишаючи свої гріхи позаду себе. І так вони переходять міст вічності.

Я дякую Богові за Його доброту до мене. Окрім неба, це єдине місце, де я хотів би перебувати. Тут ми всі є рівні: поляки, євреї, українці, росіяни, латиші та естонці. З усіх присутніх я є одиноким священиком. Не можу навіть уявити собі, що було б тут без мене. Тут я бачу Бога, який однаковий для всіх — незалежно від релігійних відмінностей, що існують між нами. Можливо, наші церкви є різні, але у всіх них царює той же великий Всемогутній Бог. Коли я відправляю Службу Божу, всі вони моляться... Вони вмирають у різний спосіб, а я допомагаю їм переходити цей місток у вічність. Хіба це не благословення? Хіба це не є найвеличніший вінець, котрий Господь міг покласти на мою голову? Саме так. Дякую Богові тисячу разів на день за те, що він послав мене сюди. Я не прошу його про нічого більше. Не турбуйтесь та не зневіряйтесь моєю участю. Натомість радійте зі мною. Моліться за тих, хто створив цей концтабір та цю систему. Вони є одинокими, хто потребує молитов... Нехай Господь помилує їх».

Після Різдва 1944 р. о. Еміліян важко захворів. У нього були проблеми зі шлунком і цього не вдалося приховати. Про це дізнався наглядач бараку, який і відправив отця до табірного шпиталю. Всі добре знали, що тут

не лікують, а «допомагають» швидше померти. Про дальшу долю о. Ковча співв'язні нічого не знали, оскільки вже на початку весни ніхто більше його там не бачив. Лише 1972 року дочці отця Еміліяна вдалось отримати довідку про смерть, у якій зазначалось, що в'язень концтабору Еміліян Ковч помер 25 березня 1944 року внаслідок гнійного запалення сполучної тканини правої ноги, котре спричинило порушення кровообігу.

У вересні 1999 року Єврейська Рада України посмертно присвоїла о. Еміліяну Ковчу звання «Праведник України». Врятовані ним люди завжди з трепетом у серці пам'ятатимуть свого рятівника.

Отець Еміліян Ковч — це мученик наших днів, мученик останньої Світової війни, універсальний мученик, у якому кожний знайде відповідний взірець до наслідування.

За матеріалами Постуляційного центру УГКЦ, 2004 р.

УРОЧИСТІ СВЯТКУВАННЯ З НАГОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ВАСИЛІЯНСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ СВ. МИКОЛАЯ НА СВЯТО ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА У МАЛОБЕРЕЗНЯНСЬКОМУ МОНАСТИРІ

о. Фпанциск ОНИСЬКО, ЧСВВ
секретар провінції св. Миколая

6-7 червня у Малоберезнянському монастирі святого Миколая відбулись урочисті святкування з нагоди відновлення Василіянської Провінції св. Миколая.

Розпочались святкування у суботу, 6 червня, Великою вечірнею з Литією, яку очолив о. Матей Химинець, ЧСВВ, насто-ятель Боронявського монастиря; співали брати-студенти Брюховицької семінарії. Опісля о. Франціск Онисько, ЧСВВ, Провін-ційний секретар, відслужив Літургію за усіх померлих отців і братів; співав ужгородський молодіжний хор.

■ *Протоігумен о. П.Райчинець, ЧСВВ, та новоієреї*

О 21.00 розпочалась хресна дорога чернечою горою, яку провадив о. Корнилій Яремак, ЧСВВ, настоятель Святоонуфріївського монастиря у Львові. О 24 год. о. Роберт Лисейко, ЧСВВ, ректор ВІФІБС, під спів Брюховицького семінарій-ного хору, відслужив Святу Літургію. Нічну програму для молоді, провів о. Анастасій Кабаль, ЧСВВ, соцій крехівського новіціяту.

7 червня, на свято Зіслання Святого Духа, перед Урочистою Святою Літургією, відбувся урочистий похід з чудотворною іконою Мукачівської Божої Матері від монастиря до відпустової каплиці. У поході взяв участь Кир Мілан Шашік, Апостольський Адміністратор Мукачівської греко-католицької єпархії. Духовий Оркестр 128 Окремої Механізованої Бригади, прикрасив урочистий похід духовною музикою. На відпустовій каплиці, Протоігумен о. Павло Райчинець, ЧСВВ, привітав владику, який й очолив Архиєрейську Святу Літургію. З ним співслужили: о. Павло Райчинець, ЧСВВ, Протоігумен Провінції св. Миколая, о. Порфирій Підручний, ЧСВВ, генеральний консультор, представник Всеч. отця Протоархимандрита Василія Ковбича,

ЧСВВ, на святкуваннях відновлення Провінції, о. Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ, Протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя, о. Дам'ян Кастран, ЧСВВ, ігумен Гошівського монастиря, о. Павло Яхимець, ЧСВВ, настоятель монастиря у Вільнюсі, о. Ігнатій Москалюк, ЧСВВ, настоятель Кристинопільського монастиря, о. Йосафат Фітель, ЧСВВ, настоятель Івано-Франківського монастиря, о. Василь Данилаш, декан Великоберезнянського деканату, о. Йосиф Штелиха, парох української громади у м. Ужгороді та інші священики Мукачівської Єпархії.

Під час Літургії, владика Мілан уділив пресвітерські свячення чотирьом дияконам провінції св. Миколая: Андрію Белеканичу, ЧСВВ, Тарасу Іванині, ЧСВВ, Йосафату Сичкуну,ЧСВВ, і Михайлу Станку, ЧСВВ.

Після закінчення архиєрейської Літургії, Протоігумен о. Павло Райчинець висловив подяку усім присутнім на святкуванні від-новлення Провінції св. Миколая. «Подія ця, – наголосив о. Павло, – є знаком Божої дії в нашому світі та справдженням слів Ісуса Христа: *«Те, що не можливе у людей, можливе у Бога» (Пор. Мт. 19, 26).*

Провінція св. Миколая, – зазначив Протоігумен, – існувала з 1733 року. Однак, внаслідок історичних обставин, не маючи змоги далі діяти самостійно, у 1992 році була приєднана до Провінції Найсвятішого Спасителя. А цього року, незважаючи на різні перешкоди та нестатки, була відновлена на Провінційній Капітулі.

З одного боку, ми зауважуємо, що своїми людськими силами нам важко відновляти те, що було знищене чи обезсилене в минулому. Але з іншого боку, ми маємо докази, що Бог є сильнішим від наших труднощів та обдаровує нас своєю надприродною силою».

Особливу подяку Протоігумен висловив Апостольському Нунцію Івану Юрковичу, який, хоч не зміг бути фізично присутнім, однак запевнив у своїй духовній присутності на святкуваннях і надіслав послання, яке о. Павло зачитав перед усіма присутніми.

Дякуючи Владиці Мілану, Протоігумен звернув увагу, що пресвітерські свячення, які Владика уділив чотирьом дияконам провінції святого Миколая є знаком, що Провінція розвивається та зростає і Святий Дух сходить на ченців через руки Владики.

У слові подяки до представників державної влади, о. Павло зазначив, що за сприянням державної влади, цього року Отці Василіяни розпочинають діяльність у Мукачівському монастирі. Також Протоігумен висловив сподівання, що невдовзі, за допомогою місцевої влади, Отці Василіяни відновлять також свою діяльність у м. Ужгороді.

Святкування закінчились походом від каплиці до монастиря, під час якого Владика Мілан окроплював паломників свяченою водою.

Отець Андрій Ярослав Белеканич, ЧСВВ, народився 21.07.1980 року у с. Сімерки Перечинського району Закарпатської області. З 1987 по 1994 р. навчався у Сімерківській загальноосвітній школі, з 1994 по 1999 р. продовжував навчання в Ужгородському політехнічному ліцеї та училищі. 14 жовтня 1999 року вступив до Василіянського Чину св. Йосафата. Новіціят проходив у Малоберезнянському монастирі св. Миколая. У 2002 закінчив підготовчий курс ВІФБС у Золочеві. З 2002 по 2005р. вивчав філософію в Духовній семінарії св. Івана Хрестителя у Варшаві (Польща). З 2004 по 2005р. перебував у монастирі Чесного Хреста Господнього в Бучачі. З 2005 по 2008р. вивчав теологію у ВІФБС в Брюховичах. Довічну Професію у Василіянському Чині склав 19

ерпня 2006 р. в Гошівському монастирі. Дияконські свячення отримав 25 серпня 2007 року Боронявському монастирі з рук преосвященного Кир Мілана Шашіка.

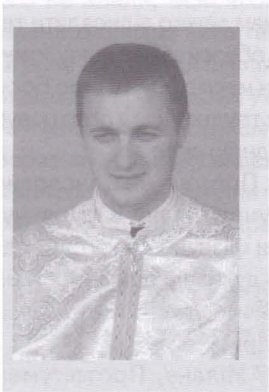

Отець Тарас Віктор Іванина, ЧСВВ, народився 1 липня 1983 року в смт. Міжгір'я на Закарпатті. У 1990-2000 рр. навчався в Міжгірській загальноосвітній школі. 26 червня 2000 року вступив до Василіянського Чину св. Йосафата. 3 червня 2001 року отримав монашу рясу у Малоберезнянському монастирі св. Миколая, де відбув дванадцятимісячний новіціят. 19 серпня 2002 року там же склав перші тимчасові обіти. З 2002 по 2009р. навчався у Василіянському інституті філософсько-богословських студій у Брюховичах. Довічну Професію у Василіянському Чині склав 21 вересня 2007 року у монастирі св. Михаїла в Імстичеві. Дияконські свячення отримав 29 березня 2009 року в с. Копашнево Хустського району Закарпатської області з рук преосвященного Кир Мілана Шашіка.

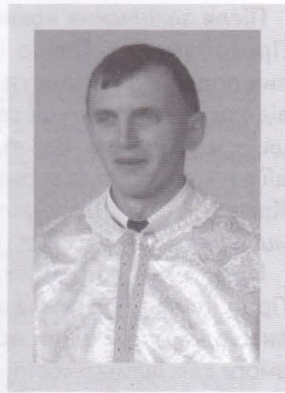

Отець Йосафат Сергій Сичкун, ЧСВВ, народився 30 вересня1980 року в смт. Міжгір'я Закарпатської обл. Після навчання в Міжгірській загальноосвітній школі закінчив середнє професійне училище. 26 квітня 1999 року вступив на новіціят до Василіянського Чину св. Йосафата. 18 червня 2000 року отримав монашу рясу Малоберезнянському монастирі св. Миколая, у якому відбув дванадцятимісячний новіціят. 19 серпня 2001 року склав перші тимчасові обіти у Малому Березному. У 2001-2002 рр. студіював у Болочівському монастирі, а потім виконував служіння у монастирі в с. Іванівці, Донецька обл. З 2003 по 2008р. навчався у Василіянському інституті філософсько-богословських студій у Брюховичах. Довічну Професію у Василіянському Чині склав 19 серпня 2006 року в Гошівському монастирі. Дияконські свячення отримав 25 серпня 2007 року, у Боронявському монастирі з рук преосвященного Кир Мілана Шашіка.

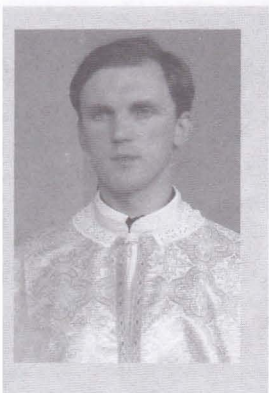

Отець Михайло Ярослав Станко, ЧСВВ, народився 21 жовтня 1976 року, у с. Зарічево Перечинського району Закарпатської області. У 1991р. закінчив восьмирічну школу, навчався у Перечинському середньо-професійному технічному училищі. У 1994-96рр. проходив військову службу в частинах Національної гвардії України. 7 квітня 2001 року вступив на новіціят до Малоберезнянського монастиря св. Миколая. 19 серпня 2002 року склав Перші тимчасові обіти у Василіянському Чині св. Йосафата. У 2003-2008рр. навчався у Василіянському інституті філософсько-богословських студій у Брюховичах. Довічну Професію склав 19 серпня 2007 року в Гошівському монастирі. Дияконські свячення отримав 30 грудня 2007 року у Святоонуфріївському монастирі у Львові з рук владики Діонісія Ляховича, ЧСВВ.

НАДАННЯ ПАПСЬКОГО ВІДПУСТУ

Монастирська церква Улашківської обителі Отців Василіян, що знаходиться у Тернопільській області, піднесена до гідності базиліки, яка відтепер отримала споріднену духовну єдність із Папською Базилікою Святої Марії Більшої (Santa Maria Maggiore) в Римі, а також Апостольська Пенітенціарія надала Привілей особливої ласки Папського Повного Відпусту для цього чудотворного місця. 31 травня 2009 р., під час урочистостей в Улашківському василіянському монастирі, про це офіційно оголосив канонік базиліки Святої Марії Більшої преосвященний владика Іриней Білик, ЧСВВ: «Це встановлення духовного зв'язку з Папською Базилікою Святої Марії Великої, набувається особлива духовна єдність з цією базилікою, силою чого надається особливе Папське апостольське Благословення й, у спеціальних випадках, надається право уділення привілею ласки Повного Відпусту, яким втішається сама базиліка Святої Марії Великої, а саме: 1. У храмове свято Папської базиліки Santa Maria Maggiore, 5 серпня; 2. У храмове свято Вашої святині; 3. У всі Марійські свята; 4. Один день у році, який довільно вибере собі кожен віруючий; 5. Кожного разу, коли приходить група побожних прочан та бере участь в урочистих відправах у Храмі. Отже, ці Повні Відпусти дозволено надавати у храмі Різдва Матері Божої в Улашківцях Бучацької єпархії УГКЦ. Оцим проголошується, що цей храм є вписаний на таблицях Базиліки, а також видається документ Апостольської Пенітенціарії про дозвіл уділення привілею ласки Повного Відпусту».

Із давніх-давен приходять прочани до цього відпустового місця в мальовничому куточку Поділля. За переказами, ще у XIV ст. тут, у печерах, поселилися монахи. Збереглися залишки наскельного монастиря. Незважаючи на війни та лихоліття безбожницького режиму, побожні подоляни оберігали це святе місце.

Зустріч владики

На урочистості в Улашківцях прибули о. Порфірій Підручний, ЧСВВ, радник о. Протоархимандрита в Римі та протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя Отців Василіян в Україні о. Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ. Разом із владикою Іринеєм, який очолив Архиєрейську Святу Літургію і виголосив проповідь, співслужили Отці Василіяни і священики з різних єпархій Української Греко-Католицької Церкви. У проповіді владика Іриней зазначив, що «завдяки Божій Благодаті ця святиня удостоїлась такої Ласки і піднесена до великої духовної гідності, щоб могла ще більше прислужитися нашому Боголюбивому народові, де століттями наш народ отримував незчисленні ласки, приносячи свої молитви в потребах і терпіннях до стіп чудотворних ікон Пресвятої Богородиці та Івана Хрестителя, які перебувають тут разом з нами і вставляються за нас і наші родини, за наші

міста і села, за мир, любов і злагоду в наших родинах, в нашому суспільстві, в політиці, в уряді та й у Церкві. Нехай Улашківська Пресвята Богородиця, Яка, як і в усі тривожні часи, збирала тут богомільний народ, так і сьогодні покликала нас і тут об'єднала у велику християнську родину, буде для нас надійним покровом і могутнім захистом в теперішніх і майбутніх змаганнях й у нашому служінні та у відповідальності перед Богом, Церквою і народом».

Серед перших паломників Улашківської Базиліки можна було зустріти групи прочан з Києва, Польщі, Тернопільщини, Львівщини, Буковини та інших регіонів України, також була урядова делегація з Міністерства регіонального розвитку та будівництва України. Всі, хто відбув прощу до чудотворних ікон Пречистої Діви Марії та святого Івана Хрестителя в базиліці Різдва Божої Матері у відпустовому центрі Бучацької єпархії Української Греко-Католицької Церкви в Улашківцях, отримали Свідоцтва Прочанина та образки чудотворної ікони Божої Матері з римської базиліки Святої Марії Більшої.

Ректор Улашківської базиліки Різдва Пресвятої Богородиці о. Теодозій Крецул, ЧСВВ, наголосив, що «відтепер всі прочани, які будуть відвідувати це відпустове місце Бучацької Єпархії, мають змогу отримати особливий Привілей ласки Повного Відпусту, який ми сьогодні отримали», а також подякував преосвященому владиці Іринею за проголошення Декретів Апостольської Столиці та очолення Архиєрейської Божественної Літургії.

NB. Повний Відпуст – це повне та цілковите прощення перед Богом дочасної кари за гріхи, провина яких уже стерта. Відпуст осягає християнин, відповідно наставлений, через посередництво Церкви, яка як служителька Відкуплення розділяє і дає його своєю владою зі скарбниці заслуг Христа і святих. Кожний вірний може здобути відпуст для себе або для покійних.

ПРАЗНИК ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО ТА З'ЇЗД АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ У ЖОВКВІ

На свято Пресвятого Христового серця, 27 та 28 червня 2009 року Божого, у Жовкві відбувся з'їзд Апостольства Молитви, на який прибули делегації з Галичини, Закарпаття, Буковини, Волині, а також з Великої України. У суботу, 27 червня відбулася науково-практична конференція, в якій з доповідями виступили Протоігумен Провінції Найсвя-тішого Спасителя отців Василіян в Україні о. Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ, генеральний консультор о. Порфірій Підручний з Рима, редактор часопису «Місіонар» о. Корнилій Яремак, ЧСВВ, викладач канонічного права ВІФБС о. Сергій Крутовський, ЧСВВ, о. д. Атанасій Слободян, ЧСВВ, який служить в монастирі у Погоні, п. Леся Волошин зі Львова.

Після молитовної ходи і цілонічного чування відбулась урочиста Божественна Літургія на центральному майдані міста. Її очолив владика Софрон Мудрий, ЧСВВ.

У наступних числах часопис «Місіонар» інформуватиме читачів про з'їзд Апостольства Молитви та оприлюднить тексти доповідей, які були виголошені під час конференції 27 червня.

Сердечновітаємо всіх членів Апостольства молитви із святом Пресвятого Серця Христового і бажаємо, щоб справа апостоляту була головною у Вашому житті.

■ Реєстрація учасників з'їзду

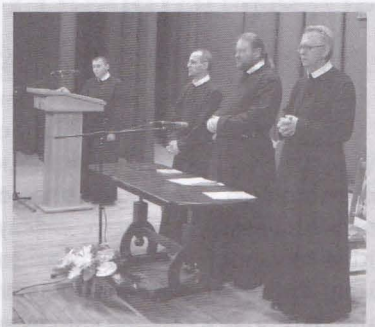

■ Молитва перед початком праці

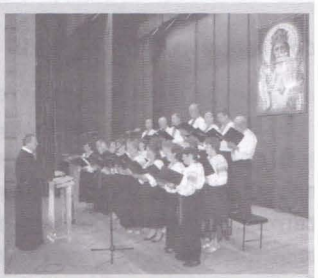

■ Хор крехівського монастиря під проводом о.В.МЕНДРУНЯ, ЧСВВ

■ Під час Літургії, яку очолив владика С. Мудрий, ЧСВВ

■ Під час Літургії

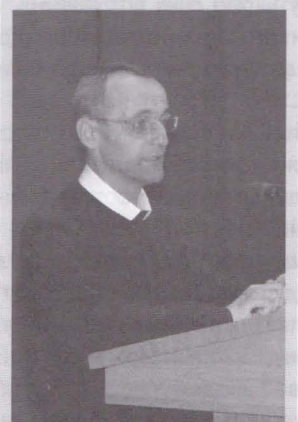

■ Протоігумен о.Йоанікій ЧВЕРЕНЧУК,

■ Делегати з'їзду АМ в районному народному

ДИТЯЧІ ІГРИ: ПОТРІБНІ І ХИМЕРНІ

Продовження. Початок у попередньому числі

бр. Любомир КУШНІР, ЧСВВ

Б) Вплив гри на соціальність підлітка

Відносини з однолітками відіграють провідну роль у формуванні ідентичності, світогляду, стилю поведінки підлітків, які вже не хочуть стільки часу проводити з батьками, як це було раніше, а прагнуть перебувати в середовищі однолітків — це можуть бути близькі друзі, однокласники, група за зацікавленням, сусіди. Гра допомагає в такому віці згуртувати підлітків, усуває упередження, сприяє щирості відносин. В процесі гри егоїзм поступово щезає, підліток стає співчутливішим до інших і проймається до них почуттям дружби. Цьому найбільше сприяють групові рухливі ігри.

Гра допомагає і в моральному вдосконаленні, бо вона заповнює час, який підліток не завжди добре використовує. Досить часто підлітки шукають способу як «вбити час», а це зазвичай не закінчується добрими ділами. Гра пов'язана з досягненням якоїсь мети і подоланням перешкод, з подоланням власної нерішучості і слабкості, а також із подоланням винахідливості суперника. Таким чином вона за одну годину дає сто можливостей для тренування волі, а ця сила волі допоможе підліткові опановувати себе, опиратися спокусам.

У підлітковий період відбувається перехід від моральної принциповості *(моральні принципи зобов'язують усіх однаково і завжди)* до морального релятивізму *(виконування моральних норм залежить від ситуації, стану людини)*. Моральна оцінка поведінки залежить від розумового розвитку. Спочатку підліток вважає, що слід дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки, потім вважає, що оцінка ситуації (поведінки) залежить від ситуації, під кінець періоду вже керується сумлінням, аналізує власну поведінку. Самосвідомість і самооцінка мають значний вплив на поведінку підлітка і на його емоції. Те, що він про себе думає і що думають про нього інші, має визначний вплив на характер його поведінки і взаємин з оточенням.

Якщо середовище цінує підлітка як особу, з ним рахується, то підліток буде старатися виправдати довір'я, навіть ціною обмеження своїх інтересів, але коли середовище не дає йому самоутвердитися, його зневажають, недооцінюють, то природним наслідком буде невпевненість у собі, а може знайти самоутвердження у протизаконних чи неморальних вчинках.

В час переходу від моральної принциповості до морального релятивізму для підлітка будуть корисні ігри, в яких є правила, яких не можна ніколи змінити, наприклад, шахи, футбол. Граючи у такі ігри, підліток розуміє, що не можна самому порушувати правил, бо проти нього будуть такі самі порушення, а емоційне пережиття таких порушень наводить підлітка до утвердження в моральній принциповості.

Також у грі підліток може досягнути якогось успіху, це допоможе у його самоствердженні і не буде необхідності шукати самоствердження у негативних вчинках.

Ігри можуть сприяти негативному розвитку моралі підлітка. До них належать ігри, які сприяють сприйняттю зла як добра, наприклад, коли в комп'ютерній грі підліток убиває людей *(ефекти вбивства максимально наближені до реального відчуття — стікання кров'ю, передсмертні конвульсії)*, то в реальному житті він буде

здатний вчинити вбивство.

В) Вплив гри на релігійність

Після 12 років у підлітків часто з'являються сумніви, пов'язані з переосмисленням цінностей, новими знаннями, потребою власного вибору у ставленні до релігії. Підліток розуміє, що релігія діє не як чарівна паличка. Бунт проти всього, що говорять дорослі, може вплинути на відхід підлітка від релігії. Часто підлітки дуже старанно дотримуються моральних норм. В цей період формується світогляд, моральні і релігійні погляди, виробляється потреба діяти згідно з ними. Стосунки з Богом вже будуть індивідуальні з переконання, а не через традицію.

Батькам слід пам'ятати, що не варто лякати дітей Богом, щоби були слухняними. Оптимально, щоби дітей з Богом єднала любов. Головним методом у релігійному вихованні є добрі відносини між членами родини, коли діти відчувають, що їх просто люблять за те, що вони є, і такими, які вони є. Відповідними до віку дитини мають бути вимоги, а покарання мусять базуватися на попередніх домовленостях, а не на гніві батьків. Якщо дитина виховується в релігії, то це буде мати вплив на релігійність підлітка.

Через гру Дон Боско привернув до Бога дуже багато бездомних хлопців, які могли без цього великого виховника молоді ніколи Бога не пізнати. Є багато катехитичних ігор, які допоможуть підліткові краще пізнавати Бога, Його любов, милосердя.

Ігри можуть мати і негативний вплив на релігійність. Найперше ті, які підліток цінує більше, ніж Бога *(готовий Бога зневажити, але грати в гру, готовий задля гри не піти у церкву в неділі чи свята, занедбати свій духовний розвиток)*. Бувають випадки, коли підліток стає узалежненим від ігри, тобто не може без неї жити нормально і повноцінно. У нього починається «ломка», як у наркомана, який не вколовся наркотиком. У такому разі підліток ставить на перше місце не Бога, а гру. Його моральний, інтелектуальний, духовний розвиток починає деградувати.

Висновок

На даному етапі праці ми з'ясували, що підлітку необхідна гра:

- для розвитку м'язів, покращення кровообігу, дихання;
- щоби позбутися надлишкової енергії і забути про шкідливу мрійливість, які згубні для моральної чистоти;
- щоб позбутися негативних емоцій, переживань за свій розвиток, за сприйняття однолітками;
- також гра сприяє усуспільненню підлітка, у спільній грі підліток позбувається свого егоїзму, нав'язується дружба з однолітками;
- деякі ігри сприяють розвиткові спостережливості, уваги, пам'яті;
- гра допомагає підлітку гартувати волю, яка допоможе йому опиратися спокусам, допоможе в самоствердженню;
- гра добре використовує час, а підлітки часто шукають, як його «вбити»;
- гра допоможе підліткові краще пізнати Бога.

Але саме гра буде шкодити підліткові, якщо:

- підліток, захоплений грою, занедбує працю над собою в духовному і фізичному розвитку;
- гра розмиває межі добра і зла, виховує агресію, схильність до насилля, кримінальні навики;
- гра замикає підлітка в одинокості, шкодячи усуспільненню підлітка;
- гра може стати причиною затримки психічного і морального розвитку підлітка.

Як бачимо, гра може сприяти вихованню підлітка, а може і гальмувати його розвиток, залежно від часу проведення гри, часу, затраченого на гру. Важливим аспектом є основа, принципи і правила кожної конкретної гри.

ІКОНИ ТА ОБРАЗИ У БОЖОМУ ХРАМІ. ЇХНЄ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ХРИСТИЯН

отець-диякон Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

«Ікони видимо зображають Того, Хто невидимий і без постаті, але тілесно зображений задля слабкого розуміння. Бо Святе Письмо також приписує зовнішній вигляд Богові й ангелам (св. Іван Дамаскин, Перше слово в обороні святих Ікон).

Люди вшановували образи від-давна. Відколи існує християнство, відтоді люди вшановують образи (св. Василій). Переховуючись у катакомбах, первісні християни віддавали честь образам Ісуса Христа, Матері Божої з Дитям, а також тим, на яких були зображені події зі Старого і Нового Завітів (воскресіння Лазаря, Даниїл у ямі з левами, три юнаки у вогняній печі). З часом вшанування образів набирало все більшого значення. Образи святих, статуї і хрести встановлювали не лише у святинях, але і на площах, дорогах. У VIII ст. грецькі імператори заборонили вшановувати образи — їх нищено, публічно спалювано, фрески на церковних стінах забілювано, а тих, хто шанував образи, переслідувано і жорстоко карано. Це була доба так званого іконоборства. Але на Нікейському Соборі було проголошено, що вшанування образів дозволене, заборонено лише віддавання їм Божої честі.

■ *Іконостас*

Образи (статуї) святих — це образи (статуї), які зображають Ісуса Христа, святих або релігійні правди.

Ісуса Христа майже на всіх образах представляють однаково: поважне лагідне обличчя, довге волосся, високе чоло, коротка борода, на грудях палаюче серце. Матір Божу зображають по-різному: як Марію-Помічницю з Дитям на руках (що символізує Втілення), як Матір-Страдницю з тілом Ісуса на лоні (що символізує спасіння), як Непорочне Зачаття (так Вона сама себе назвала в Люрді 1858 р.), без Дитини, в білій одежі, білій заслоні, з вервицею в руках; як Царицю небес (Одкр 12, 1) в сяючому одязі, з 12-ма зірками навкруг голови і з місяцем під ногами. Святих переважно малюють із сяйвом (ореолом) навколо голови. Таке сяйво мали деякі святі ще за життя (Мойсей, Стефан, Ісус Христос на горі Тавор і т.п.). Пап, єпископів, священиків малюють в церковному одязі, інші святі можуть бути зображені з лілією, яка означає доброчесність, з книжкою — знання, з палаючим серцем — любов до Бога, з пальмою — постійність, з оливною гілкою — лагідність. Св. Петра завжди зображають з ключами в руках; св. Матея — з Ангелом у людській постаті, бо починає своє Євангеліє

від родоводу Ісуса Христа; св. Марка — з левом, бо його Євангеліє починається словами: «Голос вопіющого в пустині», св. Луку — з волом, бо Його Євангеліє починається згадкою про жертву Захарії (Лука намалював перший образ Матері Божої, тому його зображають і як живописця), св. Йоана малюють з орлом, бо Євангеліє починається високими словами про Божество і немов підноситься над землею. До образів святих належать і образи, які представляють правди віри (напр., Пресвяту Трійцю, чистилище і т.п.) або біблійні події (Благовіщення Діви, Хрещення Ісуса Христа тощо).

Образи святих, біля яких відбуваються оздоровлення та інші чуда, називають чудодійними (чудотворними).

Особливу шану віддаємо хресту Спасителя. Немає Церкви, вівтаря, кладовища без хреста Спасителя. Неможливо уділити жодної Тайни, відправити жодної Служби Божої або будь-якого іншого богослуження, якщо немає при тому хреста...

Пошана, яку віддаємо образу, стосується того, хто зображений на ньому, отже, або Христа, або Святих (Соб. Трид. 25).

Шана, яку віддаємо образу, стосується Того, котрий за нас вмер на хресті (св. Амвр.). Отже, ми віддаємо шану не матеріалу, з якого зроблений образ, а тому, хто на ньому зображений (2 Соб. Нік.). Коли цілуємо книгу Євангелія, то цей прояв шани не стосується ані паперу, ані друкарської фарби, але стосується слів Божих, котрі містяться в цій книзі; якщо знищити текст, книга відразу втратить у наших очах свою попередню вартість. Це ж стосується і вшанування образів Святих.

Віддаємо шану образам Святих тим, що маємо їх в своїх оселях, молимося перед ними, знімаємо перед ними головні убори, прикрашаємо їх; а також тим, що здійснюємо паломництво до чудесних образів у відпустових місцях. Вшанування, котре віддаємо образам Святих, далеке від славлення (віддавання їм шани Божої)! «Образ не для славлення, а для того, щоб завдяки йому навчитися, Що саме ми повинні славити» (св. Григорій Великий). Коли родичі цілують своїх дітей або діти батьків, то виражають цим лише любов і доброзичливість, яку відчувають до них серцем; так само, коли шануємо образи святих, то виражаємо лише нашу любов і доброзичливість щодо тих, кого нам образ являє (св. Ніль.). Якщо запалюємо вогонь перед образами Святих і палимо кадило перед ними, то таким чином хочемо лише зримо уявити собі світло Св. Духа і доброчесності Святих (св. Герм.).

Ми ніколи не розраховуємо на допомогу самих образів, але очікуємо її від Бога завдяки заступництву Святих. Лише іновірці покладали надії на образи, приписуючи їм якусь силу. Однак християни-католики так не вважають (Соб. Трид.). І Мойсей розраховував не на допомогу палиці, якою здійснював такі великі чудеса, а тільки на допомогу Бога.

Шануючи образи Святих, досягаємо діючої ласки, а не раз навіть надзвичайних ласк; образ допомагає нам зосередитися під час молитви і утверджує в нас добро.

Образи Бога і Його друзів отінені ласкою Святого Духа. Де б не з'явився знак хреста, він відразу виганяє з цього місця диявольську злість (св. Амвр.). Скільки ж грішних душ навернулося лише завдяки розгляданню образу якогось Святого (так навернулася Марія-єгипетська, коли розглядала образ Матері Божої в церкві св. Хреста в Єрусалимі).

Завдяки образам Святих часто досягаємо надзвичайних ласк. Доказом цього є численні дива, які Бог чинить завдяки їм. Образи Святих оберігають нас від розсіяності під час молитви. Вони — наче ті щаблі драбини, котрими легше можемо дістатися до неба (А. Штольц.). Перед образами молимо-

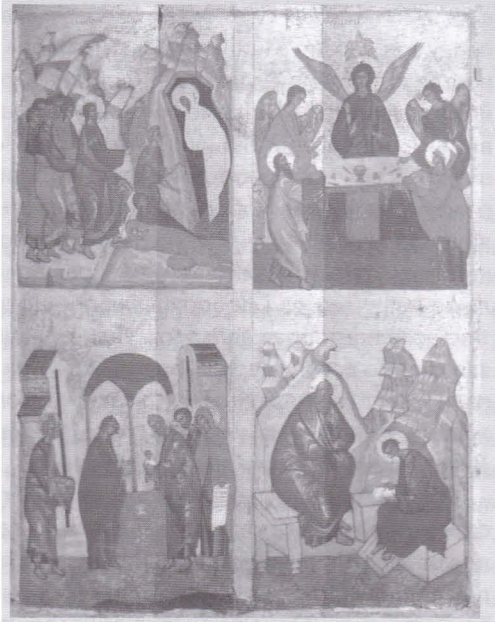

■ *Ікони видимо зображають Того, Хто невидимий*

:я звичайно побожніше, тому й молитву нашу Бог вислуховує швидше. Численні пожертви, які складають люди перед образами, є для нас доказом того, що їх молитви були вислухані. Образи Святих є для нас німою проповіддю, тому що вони або яскраво унаочнюють якусь правду віри (напр., Пресвяту Трійцю, чистилище, Воскресіння і т. п.), або заохочують нас до наслідування Святих. Кожен образ є наче коротким життєписом особи, котра зображена на ньому (св. Герм.). Образ не раз має більшу силу, ніж проповідь. Те, що сприймається слухом, повільніше діє на душу, ніж те, що постає перед очима (Горацій). Образи служать неосвіченому народові замість книжки (св. Григ. В.). Саме тому в середні віки, коли ще не було друкованих книжок, образи Святих були широко розповсюджені (з тих часів походить вертеп, звичай споряджати Божий Гріб тощо). У наших церквах образи розташовані на стінах і вівтарях; для неосвіченого народу вони служать ніби коротким витягом істин цілого катехизму.

Етимологія слова «ікона»

У грецькій мові, як довідуємося, термін eikon має декілька значень, основними з котрих виступають такі: «зображення», «образ», «мисленний образ», «бачення», «уподібнення». Тобто тут є будь-що, що представляє eikon. У сучасній мові слово «ікона» закріпилося за священними зображеннями як предметом культу та почитання. Крім того, поняття «образ» (означення абстрактного духовного уявлення про предмет та явище) та «ікона» у сьогоденні вживають як синоніми, тоді як у грецькій мові поділу на образ та ікону не було. Грецькою мовою слово «ікона» синтетично означало і матеріальне (зображення), і духовне (мисленний образ) в їх нероздільному взаємозв'язку. На закид різного роду сектантів, що, мовляв, не можна вшановувати ікон, варто відповісти, що ще в переданнях св. отців Церкви сказано, що ми не почитаємо дерево, фарбу чи полотно, а ті особи, що на іконах представлені. У Старому Завіті Господь наказав Мойсеєві зробити двох золотих херувимів (Вих. 25,18). Ісус Христос — образ невидимого Бога (Кл. 1,15). Звичаї Церкви — то не легкодушна річ, бо вони є з розпорядження Святого Духа (Св. Іван Золотоустий, IV ст). З давніх часів переказують, що першу ікону начебто намалював св. євангелист Лука ще за життя Ісуса Христа.

А як пояснити те, що є чудотворні ікони, з яких течуть сльози і навіть кровавi, біля яких оздоровляються невиліковно хворі люди? Важко це все підробити... Чимало таких чуд підтверджено в науковий спосіб експертами-фахівцями.

З історії знаємо, що безбожники топтали, палили і навіть стріляли у святі ікони, а християн катували за них навіть у новітні часи, вивозячи на сибірські морози. Нині ж представники сектантських течій насміхаються з Церкви за її обґрунтоване виявлення пошани до святих ікон...

Ікона чи образ — немовби спороба осягнути незриме...

ЗБУДУЙМО СВЯТИНЮ НА СХОДІ УКРАЇНИ

о. Йоаким КОВАЛЬЧУК, ЧСВВ

Як ми вже повідомляли, у квітні цього року в Херсоні відбулося освячення фундаменту будівлі василіянського монастиря святого Володимира Великого. Настоятель монастиря о. Макарій Ленів, ЧСВВ, докладає чимало зусиль для того, щоб у цьому місті вже незабаром постала величава святиня. На сьогодні вже завершено спорудження фундаментів для храму і монастиря. Ця праця є також пріоритетною для управи Провінції Найсвятішого Спасителя отців Василіян.

Отці Василіяни розпочали парафіяльну діяльність у Херсоні у травні 1993 р. з благословення Верховного Архиєпископа УГКЦ блаженнішого Мирослава І. Любачівського. У вересні 1996 р. було отримано благословення Києво-Вишгородського екзарха на заснування василіянського монастиря. Після оформлення всіх документів і реєстрації статуту Протоархимандрит Василіянського Чину св. Йосафата заснував резиденцію святого Володимира Великого у м. Херсоні своїм декретом від 29 вересня 1998 року.

Монастир, будівництво якого розпочалося, стане одним із важливих духовних центрів на Сході України, місцем, куди вдаватимуться вірні по духовну пораду, щоби відновити сили і придбати духовний мир. Ми повинні також пам'ятати, що від усвідомлення нашої віри, відповідальності

■ *Проект храму і монастиря*

та солідарності залежить зміцнення Католицької Церкви в Україні. Від нашої жертовності залежить розвиток діяльності василіянського монастиря у Херсоні. Ваші пожертви Ви можете скласти у будь-якому василіянському монастирі, або ж перерахувати на рахунок:

Провінція Отців Василіян
Найсвятішого Спасителя в Україні
Української Греко-Католицької Церкви,
м. Львів, вул. Б. Хмельницького, 36
р/р 2600900013218
в ОДАК «Укрсоцбанку» м. Львова
МФО 325019, код ЄДРПОУ 20845685
З позначкою
«на будівництво монастиря в Херсоні»

■ *Завершено будівництво фундаменту храму і монастиря*

МУЗЕЙ-МЕМОРІАЛ ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ ІВАНА ВИГОВСЬКОГО В СЕЛІ РУДА НА ЖИДАЧІВЩИНІ

Володимир ПШИК,
заступник директора
з наук. роботи Львівської галереї мистецтв

Цей музей є ще одним відділом Львівської галереї мистецтв, який був відкритий для огляду 24 серпня 2004 р. Він знаходиться у пристосованому з цією метою приміщенні колишньої лікарні, яке в останній період не використовувалося і поступово руйнувалося. Село Руда у XVII і XVIII століттях стало для усуненого в 1659 р. з поста гетьмана І. Виговського і для його родини центром їхніх маєтностей на теренах Львівщини. Тут збереглося місце оборонного двору часів Даниловичів і Виговських з двірською забудовою наступних власників Петруських, які володіли селом у XIX і пер. пол. XX ст. Зараз ці споруди використовують під навчальні та господарські приміщення сільської школи. Поряд з садибою на пагорбі росте старий дуб, який сягає часів, коли там жила родина Виговських. Навколишні села (Гніздичів, Кохавина, Лівчиці, Ганівці, Йосиповичі, Облазниця, Бережниця та ін.) також у давні часи були в посіданні Виговських, котрі доклалися до фундації там декількох культових споруд. За однією з версій, у колишньому монастирі в с. Йосиповичі Стрийського р-ну (тепер це місце у лісі під наз. «Бучина»), на території якого проводились археологічні дослідження у 1999-2000 роках, був похований гетьман. Останніми роками велися розкопки і на місці давнього оборонного двору Даниловичів, а згодом маєтку Виговських, де відкрито залишки мурованого фундаменту, можливо, давнішої садиби вже згаданих власників.

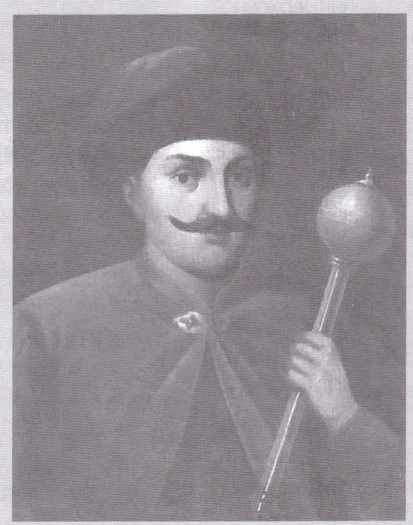

■ *гетьман Іван Виговський*

Створена музейна експозиція відтворює боротьбу українського народу за свою незалежність і державність від часу виникнення Запорозької Січі до національно-визвольних змагань ОУН-УПА у 1940-50-х роках. У музеї-меморіалі представлені твори живопису, графіки і скульптури на означену тематику, а також цікаві археологічні знахідки, документи та фотоматеріали. Серед експонатів — твори сакрального мистецтва XVII-XIX ст. з фундованого Виговськими храму Воздвиження Чесного Хреста, що у селі Йоси-повичах. На експозиції представлені також давні двері цієї церкви з донаторським написом невістки гетьмана — Терези Завадської. У музеї експонуються предмети матеріальної культури, знайдені на території колишнього замку (оборонного двору) гетьмана в с. Руді. Спеціальний зал відведено для фотодокументів так званого Яворського фотоархіву, знайденого на Коломийщині, який представляє боротьбу і побут воїнів УПА, що діяли у тому регіоні. Там же представлено фотографії повстанців навколишніх

з Рудою сіл, а також партизанів інших місцевостей Жидачівського, Стрийського та Дрогобицького районів.

У 2007 р. в центрі села було встановлено пам'ятник гетьману Війська Запорозького Іванові Виговському, виготовлений відомим львівським скульптором Романом Романовичем. В останні роки проводяться цікаві заходи з нагоди вшанування пам'яті великого державного діяча, патріота України, гетьмана Івана Виговського. Щороку організовують наукові читання, присвячені цій неординарній постаті, проводять обласні фестивалі козацької пісні та козацьких боїв серед шкільної молоді. Минулого року в селі Руда було відзначено 350-ліття укладення Іваном Виговським з Річчю Посполитою Гадяцького договору, за яким землі Війська Запорозького під назвою Великого князівства Руського на федеративних засадах мали увійти до складу цієї держави. Цьогоріч буде відзначено такий самий ювілей звитяги козацьких військ під командуванням гетьмана І. Виговського над російськими військами під Конотопом. Ця битва, яка відбулася 28 червня (8 липня — за новим стилем), належить до ряду найвизначніших перемог української зброї. Завдяки військовому хисту Івана Виговського козацьке військо разом із союзниками — татарами й нечисельним польським загоном — вщент розгромили московське військо князя Олексія Трубецького. Поразка змусила московитів припинити наступальні дії проти Української козацької держави й думати про оборону власних земель. Майстерно виграна Конотопська битва докорінно змінила перебіг українсько-московської війни, розв'язаної Москвою в 1658 р. з неприхованою метою ліквідувати молоду Українську державу й розчинити українські землі у своєму політичному тілі. І хоча результати цієї битви, на жаль, не мали для української сторони далекосяжних політичних наслідків, проте, співставивши її з іншими битвами того періоду, можна стверджувати, що за своїми масштабами та кількістю жертв ця переможна битва належить до найграндіозніших баталій, що відбулися у XVII ст. на території України.

NB. 19 липня 2009 року відбудеться третій обласний фестиваль козацької пісні на території історико-музейного комплексу "Садиба гетьмана України Івана Виговського" у с. Руда Жидачівського району, приурочений 350-літтю битви під Конотопом. Святкування розпочнеться Богослужінням у Кохавинському монастирі та посвятою дітей у козачата. Урочистою ходою на чолі з козаками гості та учасники фестивалю попрямують до музею Івана Виговського, де до учасників урочистостей звернуться господарі свята з привітальним словом.

Наступним пунктом зустрічі стане місце родинного маєтку Івана Виговського (сьогодні територія сільської школи) у с. Руда. Тут відбудуться козацькі забави та конкурси, кінноспортивні змагання. Усіх гостей частуватимуть козацьким кулешем та медовухою. Гості зможуть оглянути виставки народних промислів (вишивка, малярство, плетіння лози, різьбярство, бісероплетіння тощо). Одночасно на відкритій сцені триватиме обласний фестиваль козацької пісні, в якому братимуть участь не тільки художньо-мистецькі колективи Львівщини, але й представники інших областей України. Кожен учасник фестивалю отримає пам'ятні подарунки.

Також у селі Руда споруджено пам'ятник, до якого можна прийти і вклонитися видатному державному та політичному діячеві козацької держави, який здобув блискучу перемогу під Конотопом над 100-тисячною російською армією. Усі заходи супроводжуватимуться козацькими салютами, завершаться величним феєрверком. Із щирим серцем і галицькою гостинністю запрошуємо вас відвідати землі родинного маєтку Івана Виговського та прилучитися до козацького святкування!

З редакційної пошти

Парафіяни щиро вітають дорогого пароха о. Петра Палюха з десятилітнім ювілеємсвященства із днем Ангела, молять Всевишнього обдарувати ювіляра всіма ласками, необхідними для невтомного служіння у Христовому винограднику на користь рідному народові та на спасіння наших душ. Вітаємо Вас, отче, вашу працю важко оцінити. Вона потребує тисяч нагород.

Ми дякуємо Богу, що Ви у нас є.
Хай силу і здоров'я Він Вам дарує.
Хай Вам стелиться довга дорога,
Хай Вам буде здоров'я від Бога,
Хай добробут Вам в хату прибуде,
Хай Вам світло і радісно буде.

■ *о. Петро ПАЛЮХ*

З повагою парафіяни церкви св. Юрія, с. Лещатів, Сокальщина

Пише Вам Оля. Висловлюю подяку Господу Богу, Матері Божій, св. Юді-Тадею за допомогу у вирішенні проблем дітей.

Ольга,
с. Сторожниця, Закарпатська область

Хочу висловити щиру подяку Всевишньому Господу Богу, Пресвятій Діві Марії, Ісусу Христу за вислухані молитви і щасливе, благополучне народження сина. Дякую блаженому свщмч. Миколаю Чарнецькому і св. апостолу Юді-Тадею за постійну опіку і заступництво.

Оксана, Львівська область

Висловлюю велику і щиру подяку св. апостолу Юді-Тадею, якому Господь Бог уділив ласку приходити своїм могутнім заступництвом на допомогу у безнадійних обставинах. Я вірю, що він вимолив у Ісуса Христа і Матері Божої допомогу у проведенні газу у мій будинок. Також дякую о. Петру Зеленюхові і односельчанам п. Єві, п. Ользі, п. Наталії, п. Марії, а покійному Миколі хай Господь подасть Небесне Царство.

Груник Катерина,
с. Іваники, Яворівський район

Складаю щиру подяку за отримані ласки і оздоровлення Матері Божій, св. Юді-Тадею, св. Йосифу.

п. Оксана, м. Львів

Складаю щиру подяку св. Антонію з Падуї та св. Юді-Тадею за допомогу у складних ситуаціях.

Соломія, м. Львів

Складаю щиру подяку Господу Богу, Матері Божій, чудотворцю бл. Миколаю Чарнецькому за оздоровлення від наривів на пальці та нозі.

Завдяки молитвам до Миколая Чарнецького я оздоровилася.

с. Методія (сестри Євхаристки),
м. Самбір

Висловлюю щиру подяку св. Апостолу Юді-Тадею за вислухані молитви і оздоровлення обпеченої руки моєї донечки. Також дякую за допомогу в отриманні важливого документу напередодні судового процесу.

На сторінках часопису «Місіонар» складаю щиру подяку Господу Богу, Матері Божій, св. Юді-Тадею за вислухані молитви і зіслані Господом Богом ласки.

Лідія Кулик

На сторінках часопису «Місіонар» складаю щиру подяку Господу Богу, Матері Божій «Неіспиваєма Чаша» і «Неустанної Помочі», св. Боніфатію, св. Мойсею Мурину, св. Іпатію, св. Йоану Кронштадтському, св. Ап. Юді-Тадею, св. Антонію з Падуї, св. Миколаю Мирликійському, бл. Миколаю Чернецькому і моєму Ангелу-Хоронителю і всім святим за вислухані молитви на оздоровлення від важкої недуги — алкогольної залежності.

Ірина, м. Львів

Через часопис «Місіонар» бажаємо висловити подяку Господу Богу, Матері Божій Неустанної Помочі, св. апостолу Юді-Тадею, св. Антонію з Падуї, бл. Миколаю Чернецькому за отримані ласки для нашої родини. Дякуємо Господу Богу та маємо велику надію, що наш милий і все щедрий Господь завжди опікуватиметься нашою родиною.

Родина Лавренюків,
м. Першотравенськ

Через часопис «Місіонар» висловлюю подяку святому Юді-Тадею за те, що знайшла роботу в Італії. Мені було дуже важко: інша мова, інші традиції. Не було постійної роботи. Пропрацювавши декілька місяців, була змушена залишити роботу і шукати іншої. Коли зустрічалися в неділю, кожен розповідав про свої труднощі. Але вони мали роботу, а я була безробітна. Тоді згадала про святого Юду-Тадея, котрий допомагає у складних і безнадійних ситуаціях. Подзвонила, щоб з дому прислали книжечку з молитвами до св. Юди-Тадея і стала молитися дев'ятницю до нього та до Божого милосердя. Отримала роботу біля стареньких людей: бабці, що не ходить, та дідуся. У цьому домі мені добре. Діти мене дуже добре прийняли, а старенькі люди раді, що я про них дбаю, як про своїх рідних батьків. Постановляю ніколи не забувати про великого чудотворця і заступника у важкій годині. Прошу Вас надрукувати цей лист. Хай усі чують голос святого апостола і отримують ласки, які я отримала.

Марія

Хочу скласти щиру подяку через часопис «Місіонар» Господу Богу за вислухані молитви, Пречистій Діві Марії за ласку оздоровлення св. Отцю Піо, що заступився за мене перед Господом. Тисячу разів дякую Господу Богу і о. Піо.

Анна Цімерлейн, м. Стебник

На сторінках Вашого журналу хочу висловити глибоку і щиру подяку Господу Богу у Пресвятій Трійці єдиному, Найсвятішим серцям Ісуса Христа і Пречистої Діви Марії, св. Юді-Тадеєві, св. Філомені, св. Шарбелю і всім святим за вислухані молитви і дар Божий — дитину.

Оксана,
м. Миколаїв,
Львівська область

Висловлюю щиру подяк Пресвятій Богородиці, св. Юді-Тадею та св. Антонію за отримані ласки та постійну і щиру опіку.

Рільницька Тетяна,
м. Львів

ПІД ЧАС ЖНИВ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

У школі знову залишали після уроків учнів десятого класу. З ними проводили чергову ідеологічну роботу. З кожним учнем розмовляли індивідуально. Основна ціль вчителів була схилити учнів до вступу у безбожний комсомол. Зрозуміло, що це вони виконували не завжди із власної волі, а за вказівками згори. Учням розповідали про світле майбутнє, яке їх очікує, а потому поодинці викликали у інший клас та розмовляли з ними. Як завжди, вчитель чи вчителька починали бесіду:

— У тебе хороші успіхи у навчанні. Комсомол допоможе тобі вступити в інститут. Саме тобі треба буде стояти в авангарді нашої молоді і будувати світле майбутнє комунізму. Ти зможеш досягти великих успіхів і за твоїм прикладом підуть інші. Тож не задумуйся, тільки підпиши цю заяву.

Надійка мовчала, а потім промовила пошепки:

— Що ж мені мама і тато скажуть? Батьки мої вірять у Бога і я також вірю.

— Про це батьки можуть і не знати, а потім, коли вже довідаються, все буде вирішено. Між іншим, твій батько сказав мені, що ти вже маєш право сама вирішувати свої проблеми, — дивлячись у вічі, вчителька очікувала Надійчиної згоди.

— Ні! — різко відповіла дівчина, утираючи сльозу.

На цьому розмова із нею закінчилася. Вчителька відпустила учениці і наказала, щоб увійшла інша дівчина. Одразу розпочалася нова бесіда.

— Маринко, я знаю про всі твої труднощі і хочу тобі допомогти. У тебе батьків немає. Твоє здоров'я тебе підводить. Ось поглянь на цю заяву. Якщо підпишеш, то у тебе все зміниться на краще. Навіть якщо після закінчення середньої школи ти нікуди не поступиш, все одно тобі дадуть роботу, а потім зможеш навчатися вже за скеруванням. Подумай...

Після недовгої мовчанки вчителька продовжувала умовляти:

— Жінки у колгоспі дуже важко працюють: ділянки буряків, льону, робота в ланці. На фермі також нелегко. А тебе вже після школи можуть призначити обліковцем чи ланковою або агітатором. Тож не вагайся. Твоя доля у твоїх руках, — захоплено говорила вона, обіцяючи дівчині золоті гори.

— Але про це усі довідаються і будуть на мене пальцем показувати. Крім того, бабуся хоче, щоби я завжди до церкви ходила. Вона дуже побожна, — спокійно відповіла Маринка.

— Спочатку про це ніхто й не знатиме. Церкву незабаром закриють, збудують клуб. Та й бабуся відійде, не

■ *Жінки в'язали снопи, складаючи їх у полукіпки...*

вічно ж їй жити. Ось бери ручку, підписуй.

Маринка взяла ручку, вмочила перо у чорнило і з гіркотою промовила тихим голосом:

— Але про це ніхто не повинен знати.

Вчителька кивнула головою на знак згоди, і дівчина написала своє прізвище на заготовленій заздалегідь заяві. Вчителька одразу поздоровила Марину, побажала успіхів і відпустила, сказавши, щоб вона мовчала і нікому не розповідала про їх розмову.

Закінчувався навчальний рік. Учні десятого класу готувалися до випускних екзаменів. Маринка, як і всі учні, здавала іспити. Коли інші готувалися, переживали успіхи і невдачі, то Маринка спокійно здавала екзамени з різних предметів і виходила завжди задоволена своїми оцінками.

По-різному складалася доля випускників середньої школи. Маринці запропонували працювати завідувачкою шкільної бібліотеки. А через рік вона була вже завідувачкою сільської бібліотеки. Інші випускники подалися хто куди. Найбільше поступали в училища, а також шукали праці на виробництві. До вищих навчальних закладів і технікумів, особливо із сільських шкіл, прийом був обмежений, оскільки скрізь вимагали, щоби був дворічний стаж праці.

Маринка гордилася, що мала добру роботу у селі. А коли подруги запитали у неї, чому вона не ходить до церкви, то відповіла:

— Коли я ходила до церкви, то у мене нічого не було, а тепер маю за що одягнутися і харчі купити, та й бабусі допомагаю. По суті, віра в Бога нічого не дає, а молитися чи до церкви ходити — це марна трата часу. Краще прочитати книжку чи кіно подивитися.

— Але, як колись, так і тепер люди моляться, і церква нікому не перешкоджає у їхній праці, — говорили подруги.

— Так було колись. Люди були неграмотні, то й тішилися Богом і в церкву ходили, бо не було їм куди піти, — переконувала Маринка,

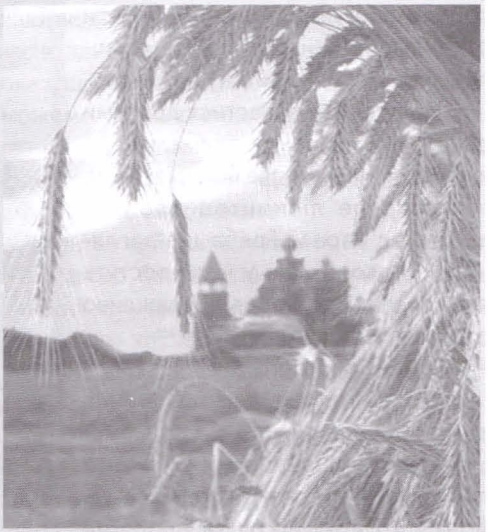

■ *Побожні люди за все дякують Богові*

додаючи, — ось побачите, — усе це зміниться через десять років. Люди житимуть краще Лікарі виліковуватимуть важкі хвороби, у подружньому житті буде повна свобода Тільки, на жаль, люди цього не розуміють Але головне, що всі будуть задоволені працею і своїм життям. Ось як тільки я відпрацюю два роки, мене направлять на навчання.

У таких розмовах-диспутах з подругами Маринка, як їй здавалося, завжди перемагала. Цим вона пишалася.

Настали жнива. Вже заздалегідь правління колгоспу готувалося до їх проведення. Працювала й агітаційна бригада. До цього були залучені парторг, комсорг, бібліотекарі навіть вчителі. Чоловіки йшли з косами у поле, щоби косити пшеницю, жінки в'язали снопи, складаючи їх у полукіпки. Їздові звозили з полів на колгоспний тік і там молотили за допомогою старих локомотивів. Вся ця робота виконувалася під суворим контролем колгоспного начальства і наглядачів У колгоспному варіанті відновилася давня кріпосницька система, та ця була ще жорстокішою і жахливішою.

У конторі зібралося на засідання кол-

госпне правління, щоб вирішити організаційні питання щодо обмолочування снопів на току.

— Нам слід ще запастися дровами для печі локомотива, а їх немає, бо вже майже усі дерева повирізували, а державне лісництво дров не відпускає зараз. Треба ще заглянути по дворах, де у кого ростуть які дерева, — говорив розважливо голова колгоспу.

Виступив парторг:

— Дрова ми знайдемо. Ось біля річки здоровенного дуба зріжемо. І доведемо всім, що ми зможемо побороти природу, адже його усі бояться і досі ніхто за нього не брався. Тому усілякі небилиці говорять про нього люди.

— До речі, на його стовбурі хтось хреста вирізав, що заріс корою. Тому його обов'язково треба зрізати, — підтвердив комсорг, а потім продовжив, — і у дворах людських ще із десяток дерев знайдемо. Біля церкви ростуть липи, дуби. Тільки запишіть це у рішення.

— Ой, не чіпайте цього дуба, бо це дуб історичний. Кажуть, що сам Хмельницький відпочивав під цим дубом, коли йшов зі своїм славним військом на Варшаву чи Перемишль, — з якоюсь тривогою говорив дідусь, член правління, який був присутній на засіданні. Та ніхто його не слухав, а він продовжував захищати, як адвокат, сільського велетня:

— Як тільки почнеться буря, то у нього всі громи б'ють, аж страшно дивитися, як блискає над ним, а він стоїть і стоїть. Кажуть, що татари, як тут були, то хотіли зрізати його, бо хлопці вилазили на нього і споглядали, звідки ті йдуть, тож усі люди ховалися, але не змогли його доконати. І ви не рухайте. Хто знає, що у ньому сидить.

Усі члени правління сміялися з дідуся, а парторг сказав:

■ *Кажуть, що сам Хмельницький відпочивав під цим дубом...*

— Гнате Васильовичу, кажете, що усі його боялися. Тож знайте, що радянська влада не побоїться, і він згорить у топці локомотива. А локомотив намолотить нам пшениці. Ще й у газеті про це напишемо.

За це рішення усі проголосували одноголосно. Навіть дідусь Гнат підняв руку, погоджуючись із таким рішенням. Голова колгоспу зачитав ще деякі накази, а серед них не оминув і агітаційної роботи:

— Агітатором під час молотьби на току призначаю нашу завідувачку бібліотеки Марину Іванівну. Скрізь повинні бути плакати на червоному полотні. А над дорогою, що провадить на тік, має бути плакат «Слава партії і праці!». Людей треба зобов'язати працювати як у неділю, так і у релігійні свята, а на місці зрізаного дуба поставити плакат «Вперед до комунізму!».

Всі із задоволенням розійшлися, а вже у буфеті за чаркою горілки узгоджували план дій на наступний день.

Цілий тиждень з десяток дужих чоловіків ходили до дуба. Кожного дня різали пилами його стовбур. Найперше почали обрізати крону. Здалека цей дуб був схожий на велетенський гриб. Старезні гілляки попереплітались, а кожна з них сама була завтовшки, як поодиноке дерево. З самого

початку виникла суперечка, скільки цей дуб має років і як його різати. Цілий тиждень, ба навіть і наступного, мали роботу, поки з ним повністю впоралися. Тут-таки рубали на дрова, які сушили на сонці, а згодом возили ці дрова на тік.

Під час молотьби були задіяні всі люди села, хто тільки міг працювати. Вже із самого ранку локомотив, який називали тут «парівкою», подавав гудки, щоби люди приходили до праці. Маринка зайняла своє місце у садочку через дорогу, де у холодочку стояли столи і стільчик. На одному столі були районні і обласні газети, а на другому — кілька книжок Леніна і брошури Хрущова. Марина пильно охороняла газети, щоб хтось не взяв їх для цигарок чи для інших потреб, а також пильно дивилася, чи хто не несе з току зерно собі додому. "Парівка" працювала повним ходом. Дров було достатньо, бо ще зрізали біля церкви два невеликі дуби.

Найбільше клопоту було, коли пізно ввечері закінчувався робочий час. Перевіряли усіх і витрушували все, щоби переконатися, що ніхто не взяв зерна пшениці собі додому. Жінки обв'язувалися мішечками, а мужчини пришивали великі кишені. А коли когось спіймали, то приводили його до стола і Марина записувала, щоб потім оштрафувати. За роботу писали трудодні, а платили зерном в кінці року.

Через тиждень усі могли прочитати у районній газеті про жнива у селі, для цієї інформації виділили цілу сторінку:

«У колгоспі «Ленінський шлях» видно, як на очах змінюється село і зростає добробут його жителів. Під керівництвом голови колгоспу відважні комсомольці, яких очолила Марина Іванівна, зрізали старовинний дуб, який навіював страх і обожнювався деякими жителями села. Стовбур його могли обняти лише чотири чоловіки. Він скрипів, не піддавався, але протягом тижня його не стало, і тепер він дає енергію для локомотива на благо народу нашої великої держави, для якої колгоспники вчасно здадуть зерно на заготівку. Це є живий доказ, що ми не чекаємо милості від природи і можемо успішно виконувати завдання, які ставить перед нами партія. Щоразу більше людей переконується, що світле майбутнє комунізму не за горами».

Хто читав цей допис у газеті, не дивувався з написаного, бо так усі писали у цей час, навіть славетні тогочасні письменники, бо кожен шукав свого хліба. І ніхто не подумав, що це унікальне дерево — славне творіння Боже — слід було зберегти для майбутніх поколінь. І сьогодні, коли минуло більш ніж п'ятдесят років, як не стало старовинного дуба, це місце називають «біля дуба». На жаль, і річка перетворилась у потік, бо кущі і дерева, які укріпляли береги, вирізали. Тож часто виливає свої води на луги, які запустіли від безгосподарності. А люди шукають собі щастя десь за кордоном, де люди краще вміють шанувати природу як Божий дар та у її перетворенні співпрацюють з Богом. Бо «замість того, щоб співпрацювати з Богом у справі сотворіння, людина підміняє собою Бога, що, врешті-решт , призводить до бунту природи, адже людина з її управителя перетворюється на тирана» *(Іван-Павло II, енцикліка Centesimus annus)*.

Жнива закінчилися і кожен рік вони повторюються. Сьогодні вони відбуваються по-іншому. Побожні люди завжди дякують Богові, що в особливий спосіб Він, Всемогутній, помножує хліб для своїх дітей, якими є люди сотворені на образ і подобу Божу.

Марина Іванівна довгий час працювала завідуючою сільською бібліотекою. Її життя не було легким. Вийшла заміж, чоловік її покинув, а донька, як підросла, подалася до міста і час від часу навідується до неї у вихідні дні. За своє життя вона прочитала багато книг, але, коли почала читати Святе Письмо, зовсім по-іншому стала дивитися на білий світ. Саме у Євангелії їй відкрилася правда, якою є

сам Ісус Христос. Кожну неділю марина є на Службі Божій, а коли їде до своєї доньки, то кожного дня ходить до церкви. Одного разу священик на проповіді говорив:

— Кожній людині Господь Бог дає можливість пізнати Його. Саме у цьому є гідність людини, що вона може співпрацювати у справі сотворіння. І велика нагорода чекає на тих, хто співпрацює з Богом. «Прийдіть, благословенні Отця мого, візьміть у спадщину Царство, що було приготоване вам від створення світу» (Мт. 25.34).

Наприкінці Богослужіння марина підійшла до священика, щоб подати свою інтенцію, і просила:

— Прошу отця, відправте подячну Службу Божу, бо відчуваю велику любов Бога до мене грішної. Хоч пізно, але дав мені Бог можливість пізнати себе. Тепер я себе краще розумію. Та ще прошу здоров'я, бо дуже полюбила церкву і хочу завжди до святині. На жаль, у свої молоді роки я цього не розуміла, — і тут Марина розповіла йому про давні жнива у колгоспі.

УСПЕННЯ

Марія ОЛЬХОВА

Успення Пресвятої Богородиці
О Богородице! На честь Твого Успення
Хвалу Тобі ми хочемо складати,
Бо для людей як Божого творіння
Ти вибрана Всевишнім нам як Мати.

Ми через Тебе Сина Божого пізнали,
Бо воплотився Син Твій у Різдві,
За те, Владичице, Тебе ми прославляли,
Що джерелом життя Ти стала на землі.

Від чесних херувимів Ти чесніша,
Тобі належить слава і хвала.
Від славних серафимів Ти славніша,
У славі цій Ти в Небо відійшла.

Із тілом і душею Ти у Небо взята,
Що перейшла у вічне царство свого Сина.
Для нас Твоє Успення — не жалібна дата,
Бо гріб твій для людей — це рятівна драбина.

Твій гріб, Надіє наша Пресвята,
Небесною драбиною до Неба називають.
Бо Ти й по смерті залишилася жива,
Під Твою милість завжди прибігають.

Ти від життя земного перейшла до Неба,
І ставши там Царицею і Неба, і Землі,
Допомагаєш всім, у кого є потреба,
В Небесному заступництві і в помочі Твоїй.

Яка це благодать таку опіку мати!
Яка це ласка Божа — вічний цей Покров!
Небесне покровительство дала нам Божа Мати,
За муки і страждання, терпіння і любов.

До Покровительки своєї прибігаймо,
За вільну Україну будьмо вдячні Їй.
Подяку щиру Їй за все складаймо,
Тоді навіки Україна буде на землі!

У день Твого Успення, Божа Мати,
За Твій святий і неземний Покров
Тебе ми вічно будем прославляти,
Бо Ти — Надія наша, Віра і Любов.

КРОСВОРД «ПОСЛАННЯ СВЯТОГО АПОСТОЛА ПАВЛА»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

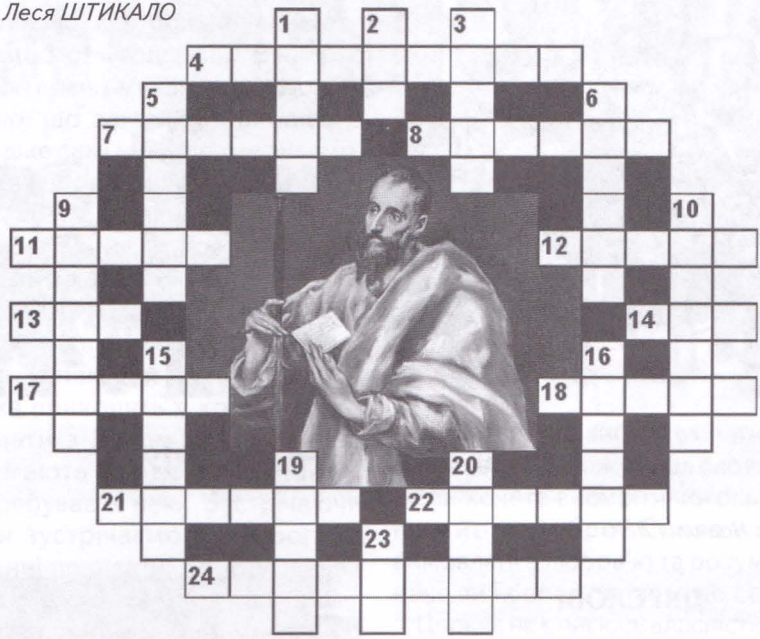

По горизонталі: 4. Кожному з нас дана ... за мірою Христових дарів. 7. А Богові ..., який у Христі завжди веде нас у своїм переможнім почеті й через нас на кожному місці виливає запахущість свого знання. 8. Поступове збирання, нагромаджування, набування матеріальних цінностей, майна, про яке описує апостол Павло у Посланні до Тита. 11. Нікому злом за зло не віддавайте; дбайте перед усіма людьми про ... . 12. Увесь бо ... міститься у цій одній заповіді: «Люби ближнього твого, як себе самого». 13. Вірний учень і супутник апостола Павла, брав участь з апостолом у Єрусалимському соборі. 14. Один із розділів «Послання до Ефесян»: «Спасіння поган — ... Божий». 17. Святий Павло — ... Послань до Римлян, Коринтян, Галатів, Ефесян, Филип'ян, Колосян, Солунян, Тита, Филимона, Євреїв. 18. Ось чому, як каже Святий Дух: «Коли ви почуєте сьогодні його ..., не твердійте серцями вашими, як то було на місці сварки в день спокуси у пустині». 21. Той же, хто утверджує нас з вами во Христі і хто помазав нас, то Бог, який поклав на нас свою ... і дав у наші серця завдаток Духа. 22. Щаслива ..., якій Господь гріха не порахує. 24. Щоб ... Божа була за вибором.

По вертикалі: 1. Бож вам дана ... Христа, не тільки вірувати в нього, але за нього також і страждати. 2. А втім, брати, радійте, прагніть до досконалості, підбадьорюйтеся, будьте однієї думки, живіть мирно, і ... любови та миру буде з вами. 3. Ваш ... заохотив багатьох. 5. Смиренність, беззаперечна готовність виконувати чужі накази, розпорядження, вимоги. 6. Повірив ... Богові, і це йому було зараховано за оправдання. 9. Брати, бажання мого серця і моя ... до Бога за них, щоб вони спаслися. 10. Тож дайте кожному належне: кому податок — ..., кому мито — мито, кому острах — острах, кому честь — честь. 15. ... про праведність, що від закону, пише: «Той, хто його виконує, буде ним жити». 16. Космополітичне місто давньої Греції, яке було розвинене вже у VI ст. до Христа і де процвітало мистецтво, красномовство та архітектура. 19. Хто нас відлучить від Христової любови? Горе чи ..., чи переслідування, чи голод, чи небезпека, чи меч? 20. Любов ближньому зла не чинить. ..., отже, — виконання закону.

Відповіді на кросворд «ЛИНЕ ПІСНЯ ДО ІСУСА» за червень 2009 р.:

По горизонталі: 4.Віночок. 8.День. 9.Йоан. 11.Назар. 12.Земля. 13.Язик. 14.Ісус. 17.Честь. 18.Скарб. 21.Ціль. 22.Душа. 24.Радість.

По вертикалі: 1.Пісня. 2.Бог. 3.Голос. 5.Ідеал. 6.Ангел. 7.Спаситель. 10.Милосердя. 15.Отець. 16.Океан. 19.Алмаз. 20.Буття. 23.Бій.

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Підготувала Наталія ЛЕХ

ДВІ СЛОВІ

Дорогі друзі, нещодавно прочитала фразу, яка мене вразила своєю простотою та геніальністю. Йдеться про те, що Церква – це боголюдський організм. Маючи на увазі не церкву як будівлю, а Церкву як спільноту, яку ще називають містичним Тілом Христовим. Церкву, про яку сказано в Євангелії, «де двоє або троє зберуться в моє ім'я, там я посеред них».

Ми щонеділі ходимо до церкви (будівлі) і рідко коли задумуємося над тим, що є членами Церкви (спільноти). Так, ми бачимо перед собою людей, які прийшли з тією ж метою, що й ми: віддати шану Богові. Багато кого з них знаємо: це наші сусіди, родичі, знайомі... Але чи відчуваємо ми себе спільнотою? Організмом? Тобто одним цілим, яке виконує багато функцій, але має одну мету? Подумаймо разом.

■ *ХРИСТОС — Добрий Батько*

Словосполучення «боголюдський організм» власне передбачає таке єднання, як організм. А ще вказує на те, що, по-перше, Бог повинен займати перше місце (бого – людський). Він, Його плани та воля повинні визначати, що для нас важливо, що важливо для нашого спасіння. Адже самі ми цього не знаємо, лише Він знає, що для нас краще.

По-друге, цей організм складається з людей, яких ми не зобов'язані знати, але зобов'язані любити, бо це одна із Заповідей. А відповідно любов перед-бачає взаєморозуміння, піклування, співчуття одне одному. Людина, яка приходить у храм, повинна перебувати з Богом, а інші члени спільноти мають продемонструвати, що Бог перебуває з нею. Зустрічаючи людину, ми зустрічаємо в ній Бога, а також повинні показати, що Бог живе і в нашому серці.

Неодноразово я була свідком, коли до церкви заходила людина з іншої парафії чи конфесії і відразу на неї починала дивитися спідлоба. Мовляв: хто ти така і що тут робиш? Неодноразово також чула як робили зауваження щодо одягу. А коли відпочивала на півдні України, прийшла у церкву, а якась бабця сказала: «Посунься звідси, я тут стою». Це дуже прикрі випадки, негідні християнина, які спричинені тим, що ми не відчуваємо себе спільнотою.

Друзі, ми повинні радо вітати кожного, хто заходить розділити з нами молитви. Як? Ласкавою усмішкою, християнським привітом, якщо можливо дружньою розмовою.

Ми зобов'язані робити зауваження щодо одягу (якщо він непристойний), але подивімося спочатку, чи наш одяг відповідає нормам і лише тоді дорікаймо іншим. Такі зауваження не повинні лунати на всю церкву. Думаю, ви пого-дитеся,

■ *Де двоє або троє зберуться в Моє Ім'я, там Я посеред них*

що їх потрібно висловлювати віч-на-віч. Важливими також є ваші слова та наміри: чи ви хочете висміяти когось, чи дбаєте про його добро. Слова мають бути вимовлені з любов'ю та розумінням, так, наче ви їх промовляєте до себе також.

Церква не є чиєюсь власністю, а надбанням кожного. Тому, любі мої, стараймося думати не лише про себе та власну вигоду, а й про того, хто поруч. Адже церква це місце, де ми перебуваємо у спільноті з Богом та людьми, стаємо одним Тілом Христовим. Де як ніде більше повинні бути актуальними слова: «робіть так, як би ви хотіли, щоб і вам робили».

Ще один важливий момент, яким я б хотіла поділитися з вами, це те, що християнами ми є не лише у стінах храму, а й поза його межами. Тому наша доброта, допомога іншим, переймання справами ближнього, його комфортом у житті – все це повинне переступати поріг разом з нами, коли покидаємо приміщення церкви. Це світло любові і співпереживання повинне з нами крокувати по життю.

Хай щастить вам, друзі, на цій нелегкій ниві. А починати можна просто зараз.

УСТАНОВЛЕНІ ПОСТИ ПОСТИТИ

До чого постійно закликав нас Ісус у своїх проповідях? — До посту та молитви. Цей заклик Церква вирішила виокремити в окрему заповідь, особливо акцентуючи на пості. Молиться людина частіше, ніж постить. І це відбувається з декількох причин. Передовсім тому, що це зробити легше. По-друге, зручніше, це вимагає менше зусиль, хоча й більше уваги. По-третє, пригадайте, способів молитви є багато, а посту, по суті, один.

Але що ж таке піст? Піст — це передовсім відмова від чогось, що стоїть на перешкоді нашого спасіння. Колись переважно відмовлялися від певних страв. Відмовлялися від музики та гучних забав, пам'ятаючи про жертву та муки Христа. Від так у людини з'являлися час і можливість замислитись над духовним, більше часу приділити молитві та Святому Письмі.

Тепер, у вік технічного прогресу, Церква просить у піст відмовитися від інших речей, які забирають багато нашого часу. Вона закликає відійти від техніки і подивитися на потреби інших. Дає можливість позбутися певної залежності *(ігрової, комп'ютерної, телевізійної)*.

Пригадаймо уривки Святого Письма, де сказано про піст Ісуса. Він йшов на самоту, не беручи з собою нічого. Він не просто йшов, щоб побути самому, а щоб побути на одинці з Отцем. Світ, з його проблемами, часто забирає в нас багато часу, сили та емоцій. Часто не знаємо, що робити і чи правильно ми робимо. Ми не знаємо чого хоче від нас Бог, де Він є.

■ *ІСУС у своїх проповідях закликав нас до посту та молитви*

Піст — це можливість зустрітися з Богом та порозмовляти з Ним; можливість не лише відкласти улюблені справи, відмовитися від їжі, не лише виговорити Йому, що думаємо. Це шанс почути Його. Відмовившись від певних речей, ми звільняємо простір, щоб його заповнив Бог. Так ми повинні відчинити Йому двері свого серця, в які Він давно стукає, але досі ми не чули, бо переймалися чимось іншим.

Піст не триває 365 днів. Він має визначений час, перед важливими святами. Дає змогу застановитися над їх значенням для нашого спасіння, а також відчути повну радість та блаженство святкування певної події. Таке духовне приготування до свята розкриває його глибину, його значення не лише для цього життя, а й для майбутнього.

А як ви вважаєте, чи варто дотримуватися посту? Як його дотримуєтеся ви? Які зміни ви за собою спостерігаєте?

Любі читачі!

Ще у вересні 2008 року в «Місіонарчику» була надрукована загадка «Що це?». На жаль, минуло багато часу, а відповідей ніхто не прислав.

Відповідь: літера **К**

У НАШІЙ ПОШТІ

«Слава Ісусу Христу! Дорогий «Місіонарчику»! Мене звати Марічка. Мені 11 років. Я відгадала пропущені букви в «Історії-кросворді». А також знайшла невеличку помилку в цій історії. Замість цифри 2 була написана цифра 1 у третьому абзаці».

Слава навіки! Дякую за листа, Марічко! Дуже рада нашому знайомству. Дуже шкода, що ти так мало розповіла про себе. Як ти вже, мабуть, знаєш, у нас з'явилася нова рубрика «Місце зустрічі», тому сподіваємося отримати від тебе більше інформації та твою фотокартку.

Сподіваюся, тобі було цікаво розгадувати наш кросворд. Ти всі слова відгадала правильно. МОЛОДЕЦЬ!!! Якщо хочеш, можеш також присилати якісь забавки для наших друзів.

Також дякуємо за вказівку на помилку — так роблять справжні друзі. Ми повинні взаємно допомагати один одному у вдосконаленні, навчитись правильно сприймати свої помилки, правильно реагувати на них і тоді більше їх не робитимемо.

Чекаю від тебе наступних листів, Марічко!

ЛІТНІ КАНІКУЛИ

Соломія КОРНИЧ

Щойно закінчилися урочистості з нагоди Дня останнього дзвоника. Ромко дуже радів, що нарешті розпочалися літні канікули. Тепер можна буде пустувати досхочу і ніяких тобі зауважень у щоденнику, записів про незадовільну поведінку на уроках. Чудово! Взагалі-то Ромчик не був таким вже геть неслухняним. Просто йому важко всидіти спокійно на одному місці аж 45 хвилин уроку. Хіба це можливо? Особливо, коли за вікном так радісно щебечуть пташки, яскраво світить сонечко, а у Галинки, що сидить попереду, такі довгі коси, створені начеб навмисне, щоб за них смикати. Ні, — ці вчителі і вчительки зовсім не розуміють таких рухливих та енергійних дітей, як наш Ромко. Ну хіба він винен, що попереднього вівторка Льонька з паралельного класу повернувся додому з розбитим носом? Просто Льонька — задавака і часто ображає Ромка та його друзів. Таке не пробачають! От хлопці й чубляться на перервах, а вчителі гніваються на Ромка за негідну поведінку. Несправедливо. Невже вони не знають, що Льонька завжди першим починає дражнити Ромка? Те, що він найкращий учень у своєму класі — ще не причина, щоб задаватися і ображати інших. Ромко теж непогано вчиться. Найулюбленіший його предмет — фізкультура. Ніхто у класі не грає у футбол краще, не лазить так спритно по канату, не стрибає так високо і так далеко, як він. Навіть Льонька так не вміє. А Ромко ж не задається через це.

Сьогодні Ромко не думав про школу, про непорозуміння з вчителями, адже попереду три чудові місяці канікул і багато цікавих пригод. Як там поживають дідусь та бабуся у селі. Хлопець

так любить їздити до них у гості. Там стільки цікавого! Можна купатися у річці, збирати гриби та ягоди, грати у футбол з сусідськими хлопцями. А особливо йому подобалося проїхатися верхи на брикливому цапові, коли дідусь та бабуся цього не бачать. Тоді пустун уявляв себе спритним вершником, схожим на українських козаків чи кавказьких джигітів. Дарма, що ті їздили на конях!

Вже наступного дня Ромчик поїхав у село. Мабуть, не варто розповідати, як раділи дідусь з бабусею. Та найбільше таки радів сам Ромко. Він одразу побіг до своїх друзів Василька та Максимка. Хлопці до вечора майстрували луки для майбутньої гри в Робіна Гуда.

Щодня Ромка чекали нові пригоди. То він цілими днями грався з друзями у козаків чи Робіна Гуда, плавав у річці, ходив у ліс по суниці, допомагав дідусеві та бабусі по господарству, а теж їздив на своєму улюбленому Білявчику, за що дідусь йому трішки насмикав вуха, щоб не мучив бідну тварину. Але хіба на таке звертатимеш увагу, коли їм обом так весело! Адже Ромко зовсім неважкий, а Білявчик так любить стрибати по двору.

Ввечері Ромко допомагав дідусеві позаганяти на ніч курчат, рвав свіжу траву для свого улюбленця цапа Білявчика, а після вечері читав про Тома Сойєра. Незважаючи на непосидючість, Ромко любив читати, тож незабаром поринув у чарівний світ героїв Марка Твена.

У неділю Ромчик завжди ходив з дідусем та бабусею до церкви. Під час чергової проповіді отець Степан згадав про День батька, який святкують у третю неділю червня. Отець повідомив про проект Указу Президента «Про День батька». Тож, можливо, незабаром це свято святкуватимуть в Україні.

Ромкові сподобалося, що є таке свято. Досі він чув лише про День матері, який святкують у травні. Він щороку дарував у мамі квіти у цей день. А що можна подарувати татові? Навколо росло багато гарних квітів, але квіти переважно дарують жінкам та дівчатам. Хлопчик нічого не зміг придумати, а часу залишилося небагато. Усього тиждень. У хлоп'ячих забавах і пустощах Ромчик був неабияким вигадником і винахідником, а тут не знав, що придумати. Він попрохав бабусю, щоб допомогла йому приготувати якийсь подарунок.

— Зробимо невеличке свято. Але поки що слід усе тримати в таємниці. А ти можеш написати вітальну листівку для тата.

Увесь тиждень напередодні Свято батька Ромко намагався бути слухняним, чим дуже дивував дідуся, і ходив з таємничим виразом обличчя. Тільки бабуся знала, у чому справа.

У п'ятницю та суботу в бабусі з онуком роботи було найбільше. Треба було скрізь прибрати, а Ромко ходив у ліс за суницями для святкового печива, а потім

■ *Незважаючи на непосидючість, РОМКО любив читати*

збивав білки на крем. Бабуся похвалила внука, сказавши, що ніколи ще білки не були збиті так круто.

У суботу він з дідусем навіть рибалити ходив. Хоч йому, що звик постійно бігати та пустувати, не вельми подобалося сидіти над берегом і слідкувати за поплавцем. Однак, коли увечері вони повернулися додому з багатим уловом, він був задоволений, що в торбі багато і його рибин. Навіть не нарікав, коли потім довелося разом з дідусем чистити усю цю рибу.

У неділю вранці приїхали батьки. Ромко швиденько побіг у свою кімнату, взяв яскраво розмальований конверт та подарував татові. У конверті був довгий лист, у якому Ромко написав, як любить свого тата і обіцяє його слухатися у всьому. Татові лист дуже сподобався.

День минув дуже святково і весело. Найбільше, звичайно, радів Ромко, оскільки батьки дозволили йому залишитися у дідуся та бабусі на ціле літо. А коли почнеться навчання, він розпитає вчительку англійської мови про те, як святкують День батька в інших країнах, а також, чи існує таке свято, як День дідуся та бабусі. Адже його дідусь та бабуся такі хороші, що заслуговують на своє окреме свято.

ЯБЛУЧНИЙ СПАС

АПОКРИФ

Зоряна ЖИВКА

Золотобоке сонце яблуком викотилося з-за обрію.

Золотобоке яблуко сонцем покотилося по траві.

Сяє, мов лампадка Божа. Солодкий запашний сік палахкотить і світить чарівним вогнем серед вранішнього туману. Всю силу літнього жару ввібрало в себе яблуко. Полум'яна спека полудня та лагідні цілунки світанків-смеркань виплекали медове золото. Боїшся його діткнутися — обпече! А торкнеш — холодне, ніби шовк. Це бо росами життєдайними напоєне.

Преображення Господнє — Яблучний Спас.

Колись давно, коли ще Адам і Єва були невинні й безгрішні, мов діти, росло по серед Раю два заповітні дерева. І звалося перше з них — Дерево Пізнання Добра та Зла. І звалося друге — Деревом Життя. І були вони окрасою Божого Саду.

Та згрішили люди. Непослухом зневажили свого Творця. І вигнав Господь з Едему прабатьків роду людського. І став Адам у поті чола здобувати хліб. І пекла Єва той хліб на вогні. І любилася з мужем своїм, і в муці народжувала йому синів і дочок. І співала їм колискові, і повідала казки. І згадувала втрачений Рай — і плакала. І пік їй серце вкрадений кусник заповітного плоду.

Десь там на краю світу є Божий сад. І росте у нім смарагдоволисте дерево зі срібними та золотими плодами. І хто покуштує з того дерева плоду — житиме вічно й горя не зазнає повік. Та не ввійти нікому до того саду, бо стережуть його грізні ангели з вогненними мечами. І тільки Агнець Божий, білорунний, відімкне колись ворота Божого Раю — і запросить дітей на гостину.

І слухали доньки Єви материні пісні. І

співали їх своїм дітям над колискою. І слухали доньки Єви материні казки та повідали їх своїм донькам і синам.

Десь там на краю світу є чарівний сад. І ростуть у нім смарагдоволисті дерева зі срібними та золотими плодами. І хто покуштує з того дерева плоду — житиме вічно й горя не зазнає повік. Та не ввійти нікому до того чарівного саду, бо стережуть його грізні вогненні дракони. Та, може, постане колись богатир хоробросердий і переможе лихих драконів, і відімкне ворота чарівного саду, щоб кожен міг скуштувати омріяного плоду.

І слухали доньки доньок Єви материнські пісні. І співали їх своїм дітям над колискою. І слухали діти прадавні казки та, вирісши, повідали їх своїм донькам і синам.

Десь там на краю світу є чарівний сад. І ростуть у нім срібнолисті дерева з плодами золотими. І хто покуштує з того дерева плоду — житиме вічно й горя не зазнає повік. Та не ввійти нікому до того чарівного саду, бо ревнують боги до щастя людського, тому стережуть грізні вогненні дракони сад чарівний. Та, може, якийсь відчайдух і приспить пильну сторожу та вкраде плід заповітний — для себе і своєї коханої. І скуштують вони того плоду, і житимуть вічно, щасливі, як прабатьки у Райському Саду.

І кожен хлопчак мріяв відшукати чарівний сад, здолати драконів і принести своїй коханій золотий плід. І кожна дівчинка мріяла, що для неї відшукає коханий чарівний сад і здолає драконів, і принесе золотий плід на срібнім тарелі. І виростали хлопчаки на юнаків. І виростали дівчатка на юнок. І закохувалися. І брали шлюб, не відшукавши заповідного плоду, не дочекавшись заповідного плоду. І любилися, і народжували дітей. І поринувши в щоденну працю, застрягнувши в щоденній суєті, переливали нездійснену мрію в пісні та казки...

І дивилися янголи на людських синів і дочок — і сміялися. Тоді сонячні лелітки стрибали по землі. І дивилися янголи на людських синів і дочок — і плакали. Тоді сірі дощі ховали від людей небо.

Як створив Господь Адама та Єву, і Сад чудесний на оселю для них, то посадив посеред Раю два дерева заповітні. І звалося перше з них — Деревом Пізнання Добра та Зла. І звалося друге — Деревом Життя. І були вони окрасою Саду Божого. Золоті та срібні плоди вгинали їхні віти, але не прийшов ще час людям скуштувати тих плодів.

І знав Змій лукавий любов Божу до Адама та Єви. І спокусив їх украсти плоди заповітних дерев. І послухалися люди Змія, не розгадавши лукавства його. І скуштували з дерева Пізнання Добра та Зла — і стали нагі, бо благодать Божа залишила їх. Непослухом зневажили свого Творця. І вигнав Господь прабатьків роду

■ *І мовило Дерево Пізнання Добра та — Для радості людської я створене!*

людського з Едему. А з Дерева Життя не зірвали плоду...

І забрав Бог Рай із землі. Посадив дерева заповітні перед престолом Своїм.

І затремтіло перше дерево смарагдовим листом, і заплакало. І затремтіло друге дерево смарагдовим листом, і заплакало.

І мовило Дерево Пізнання Добра та Зла:

— Для радості людської я створене, мудрість маю дарувати, а скорботу і смерть принесло. Золоті й червінні плоди мої обтяжують віття, але немає кому зірвати їх. Солодкі й запашні плоди виплекало я, але немає кому смакувати їх. Єдиний плід скуштували люди, та й той, зірваний невчасно, гіркою отрутою пече вуста їх, прокляттям і гріхом обтяжує серця. Не їсти дітям плодів моїх довіку. Чому таку зневагу терплю я, Господи? Чи не для людських синів і дочок створив Ти мене, Володарю?

І мовило Дерево Життя:

— Для радості людської я створене, всяку рану, тілесну й душевну, зцілити можу, всяку недугу здолати, навіть смерть лиховісну прогнати. Срібні й самоцвітні плоди мої обтяжують віття, але немає кому зірвати їх. Солодкі й запашні плоди виплекало я, але немає кому смакувати їх. Обминули люди плоди мої; зневажили дар покаяння. Не їсти дітям плодів моїх довіку. Чому таку зневагу терплю я, Господи? Чи не для людських синів і дочок створив Ти мене, Володарю?

І вислухав Бог скаргу їхню. І наказав ангелу зірвати по плоду з кожного, і віднести на землю, і посадити. І виросли з райського насіння яблуня й виноград.

І знайшли праонуки Адама та Єви яблуневе дерево й виноградну лозу, і скуштували плодів, і зраділи смаку їхньому райському, і втішилися силі їхній цілющій. І посадили біля осель своїх сади й виноградники.

І пробігла тьма віків над землею. Як не втримати води у пригорщі — все одно тікає повз пальці, так не втримати миті життя, що плине від початку часів до кінця часів. З'являються на світ Божий люди та й умирають, постають царства та й занепадають. Пил і пісок забуття вкриває руїни пишних палаців і бідняцьких халуп. І виростає трава нетолочена там, де стояли мури міста могутнього. У поті лиця сини Адама здобувають хліб свій, і у муці тяжкій доньки Єви народжують дітей. І буває, що вбиває брат брата, як убив Каїн Авеля. А буває, що й праведник ходить перед Божим лицем, як Енох. Отак котяться хвилі часу й немає їм спину. Тільки перед Господнім престолом тисяча років, як один день, і один день, як тисяча років.

І прийшли сини Божі перед Боже лице, і стали при Господі, і повідав кожен із них справу свою. І прийшли поміж них яблуня й виноград. І тремтіло їхнє листя від печалі, і від туги гнулося додолу їхнє віття.

І заплакала яблуня, і промовила:

— На радість роду людському я створена. З райського насіння виросла, запашні та цілющі плоди дарую. За що ж терплю зневагу від людських синів і дочок? Яблука мої солодкі за прокляті вважають. Плодом розбрату і війни називають, тільки блудницям розпутним і царям кривавим, та ще жерцям поганським досхочу їх їсти вільно. Чи на це я створена? Де правда Твоя, Господи?

І заплакав виноград, і промовив:

— На радість роду людському я створений. З райського насіння виріс, запашні та цілющі плоди дарую. За що ж терплю

зневагу від людських синів і дочок? Грона мої солодкі топчуть і п'янкий напій із них роблять. Богам поганським його жертвують, і впиваються аж розум їм тьмариться, і безчинства на оргіях свої чинять. Чи на це я створений? Де правда Твоя, Господи?

І вислухав Бог скаргу їхню, і сказав:

— Потерпіть ще трохи часу і прийде вам визволення.

І знову пробігли отарою овець слухняних віки над землею. Приходили на світ Божий люди й умирали, поставали царства й занепадали. І виростала трава нетолочена там, де стояли мури могутніх міст. Й у поті лиця здобували сини Адама хліб свій, і у муці тяжкій народжували дітей доньки Єви. І бувало, що вбивав брат брата, як убив Каїн Авеля. А бувало, що праведник ходив перед Божим лицем, як Енох. Бо все творіння зітхає і мучиться, очікуючи визволення синів людських, щоб звільнитися від тління.

І Слово стало тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та істини, і побачили люди славу Божу.

Народився Предвічний від Діви. І співала йому Донька доньок Єви колискові, над яслами схилившись, і повідала казки, від матері чуті. І пекла на вогні хліб, що у поті чола здобув муж Її.

І ходив Предвічний стежками гірськими, до міст великих і сіл малих заходячи. І дивилися на Нього люди — і бачили Сина Людського.

Як прийшла ж повнота часу, то хліб Він узяв, що у поті чола здобутий, на вогні спечений, і поблагословивши, Тілом Своїм нарік. І чашу вина Він узяв, що з грона виноградного вичавлене, і Кров'ю Своєю нарік, а Себе назвав Лозою Виноградною, а Отця Свого Виноградарем.

І зломили янголи Божі гілку від Дерева Пізнання Добра та Зла, і зломили янголи Божі гілку від Дерева Життя, і принесли на землю.

Й узяли люди два шматки дерева і сколотили хрест, і прибили до нього Сина Людського. І скрапувала кров свята на землю грішну, осквернену гріхами дітей Адама та Єви. І заплакали янголи Божі так гірко, що й небо сховало обличчя своє.

І спустився Син Людський до Шеолу і вивів з пітьми його душі праведних. І воскрес із мертвих. І знову на небо зійшов, а в кінці віків прийде вдруге судити живих і мертвих. І тоді Царству Його не буде кінця.

І збираються вірні, й ламають хліб, у поті чола здобутий, на вогні спечений. І сходить Дух Божий і творить його Тілом Господнім. І беруть вино, з грона виноградного вичавлене, і наливають у чашу. І сходить Дух Божий і творить його Кров'ю Господньою — на зцілення, і очищення, і просвічення, і збереження, і спасіння, і освячення душі й тіла, на відігнання всякої примхливої думки і лукавого вчинку, на сміливість і любов до Бога, на збільшення чесноти та звершеності, на сповнення заповідей, на запоруку Царства і життя вічне.

І подивився Господь на виноградну лозу і спитав:

— Чи вдоволений позов твій? Чи забрав я зневагу твою?

І вклонилася виноградна лоза й мовила:

— Слава Тобі, Боже, навіки! Нині знищена наруга моя.

А яблуня змовчала.

І достигли яблука в садах, налилися сонцем і росами життєдайними, запашні й солодкі, пригинають віти до землі. І прийшли люди, і зірвали плоди золотаві й червінно-рум'яні, і принесли

до храму Божого в день Преображення Господнього. Й по молитві подячній преобразилося яблуко — засяяла в нім благодать плоду Райського. І куштували люди, і дякували Богові, і щеміла в їхніх серцях туга за Царством, але й сили з'являлися хрест щоденний нести, суєту буденну долати, скорботи терпіти, радістю з ближнім ділитися. Преображалася віра в серцях їхніх і здійснювалися мрії заповітні.

І зривала Богородиця золоті та червінні, срібні та самоцвітні плоди з Райських Дерев і вгощала дітей Божих, і Агнець білорунний бавився з ними в саду перед престолом Всемогутнього.

І подивився Господь на яблуню і спитав:

— Чи вдоволений позов твій? Чи забрав я зневагу твою?

І вклонилася яблуня й мовила:

— Слава Тобі, Боже, навіки! Нині знищена наруга моя.

Небо звіщає Господню славу, і про чин його рук повідає земля. Всяке творіння нехай хвалить Господа!

Золотобоке сонце яблуком викотилося з-за обрію.

Золотобоке яблуко сонцем покотилося по траві.

Сяє, мов лампадка Божа. Солодкий запашний сік палахкотить і світить чарівним вогнем серед вранішнього туману. Всю силу літнього жару ввібрало в себе яблуко. Полум'яна спека полудня та лагідні цілунки світанків-смеркань виплекали медове золото. Боїшся його діткнутися — обпече! А торкнеш — холодне, ніби шовк. Це бо росами життєдайними напоєне.

Преображення Господнє — Яблучний Спас.

Поспішаю до саду. Збираю у кошик яблука, які рясно струсила ніч. Роса ноги босі лоскоче. Вмиваю лице. Зриваю виноградне гроно, що простягає мені лоза біля ґанку.

І кожне дерево в садку коло хати також простягає мені свій плід: «І мене візьми, і мене... І я хочу преобразитися разом із Сином Людським, разом із серцем твоїм!» Сливи й груші, персики й пізні морелі просяться до мого кошика.

Йду до храму.

Під хрестом залишаю свої гріхи, гіркі, як отрута, й тяжкі, як мертве каміння.

По Причасті розпрямлюю крила віри.

«На горі преобразився єси, Христе Боже, і учениками бачили славу Твою, скільки їм можна було, щоб, коли побачать Тебе розіп'ятого, страждання Твоє зрозуміли добровільне і світові проповідували, що Ти єси воістину сяйво Отчеє».

Преображення Господнє.

Молитва перетворює яблуко на Райський плід. Щемка туга за Царством — небаченим, незнаним — торкає серця.

«Преобразився Ти на горі, Христе Боже наш, показавши ученикам Твоїм славу Твою, скільки їм можна було. Нехай засяє і нам грішним світло Твоє споконвічне...»

Цілую золотаву шкірку. Затамувавши подих, загадую бажання — одне-єдине, заповітне.

«У Царстві Своїм пом'яни мене, Господи... Дозволь побачити лице Твоє, коли прийде час... Не в суд і не в осуд... Пізнати Тебе й преобразитися в образ Твій... Віруючи, Господи, допоможи невірству моєму!..»

Куштую Райського плоду. Солодкий сік стікає з вуст і рук.

В ясному небі, дивлячись на людських синів і дочок, усміхаються янголи і розсипають по землі сонячні лелітки.

Преображення Господнє — Яблучний Спас.

СВЯТІ ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ

Підготувала Соломія КОРНИЧ

■ *святий Антоній ...*

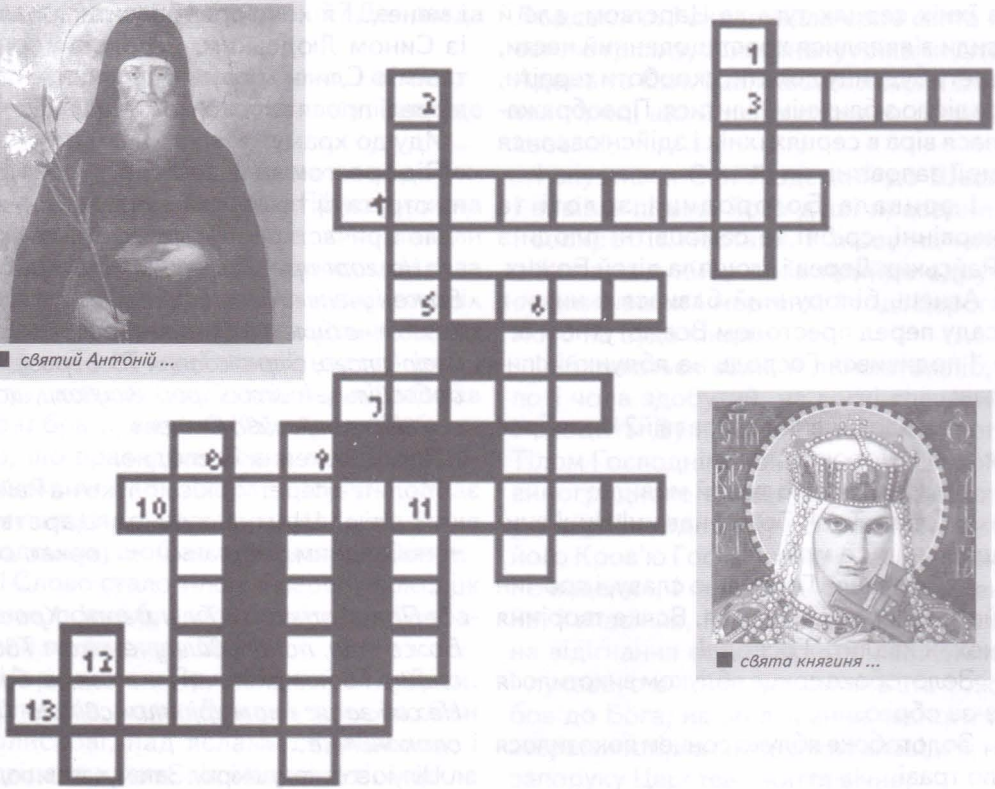

■ *свята княгиня ...*

По горизонталі: 3. Велика київська княгиня, котра прийняла християнство у 955 році. 4. Святий князь, якого ми вшановуємо за те, що у часи його правління охрестилася Русь-Україна *(988 р. Б.)*. 5. Англійський святий...Мор, автор «Утопії». 7. Ім'я, яке отримала свята княгиня Ольга при хрещенні. 10. Святий Антоній..., основоположник чернецтва в Україні, засновник Києво-Печерського монастиря. 13. Сестра святих Василія Великого і Григорія Ніського. Перша черниця — василіянка.

По вертикалі: 1. Брат святого Гліба. 2. Як називають учнів Христа? 6. Мати святого Августина. 8. Монах-літописець, котрий описав життя багатьох українських святих. 9. Місяць, коли святкуємо Успення Пресвятої Богородиці. 11. Так інакше називають свято Преображення Господнього. 12. Квіти, які освячуємо 14 серпня у день святих мучеників Макавейських *(на Маковія)*.

■ НОВИНКИ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР» ■

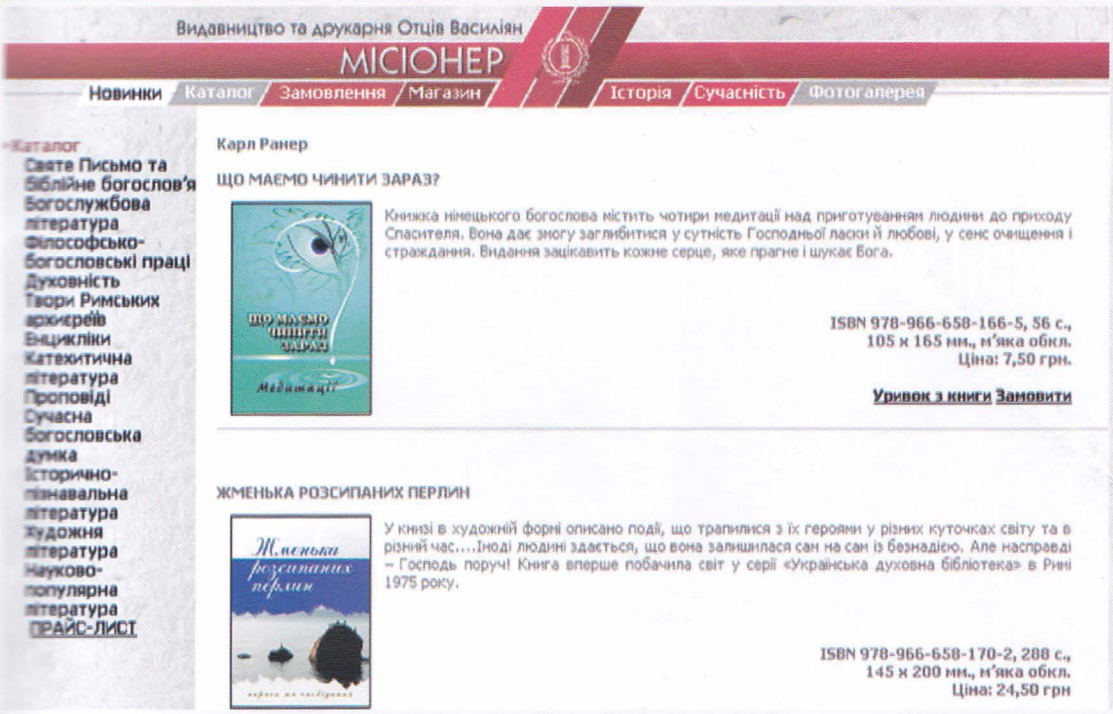

Запрошуємо на сайт видавництва «МІСІОНЕР»!
www.missioner.com.ua

Янніс Спітеріс
Спасіння і гріх в східній традиції.
– Львів: Місіонер, 2009. – 228 с.

Ця книжка написана грецьким архиєпископом Корфу Яннісом Спітерісом, відомим вченим східного богослов'я. Праця присвячена розгляду основних аспектів сотеріологічної доктрини у східній богословській традиції – а саме питанням відкуплення, гріха і благодаті. Автор розглядає тринітарне богослов'я, і від нього – як початкового джерела – таїнство спасіння в східному богослов'ї.

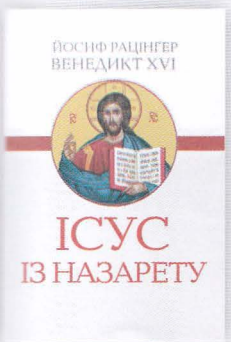

Венедикт XVI
Ісус з Назарету. Від хрещення в Йордані до Переображення.
– Львів: Місіонер, 2009. – 408 с.

«Ісус з Назарету» Йосифа Рацінґера (Папи Венедикта XVI) – своєрідний підсумок довголітніх досліджень основного питання: «Хто такий Ісус із Назарету, і що ми можемо про Нього знати? Просто людина? Син Божий? Хто Він є насправді?» Відповідь на ці запитання тісно пов'язана з християнською вірою. Євангелія представляють Ісуса як Сина Божого. Чи цьому можна вірити? Чи не постфактум приписали «історичному Ісусові» слова і вчинки, які зображають Його божественність?

Книга охоплює своїм поглядом цілу Біблію та історичне оточення Ісуса. Вона показує: євангелія не приховують історичної правди про Ісуса, а її виявляють. Це перша частина задуманого автором глибокого дослідження і охоплює період від Хрещення в Йордані до Переображення.

Для учених-богословів, духовенства та широкого кола читачів.

ПЕРЕДПЛАТА

УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР
У КОЖНУ РОДИНУ!
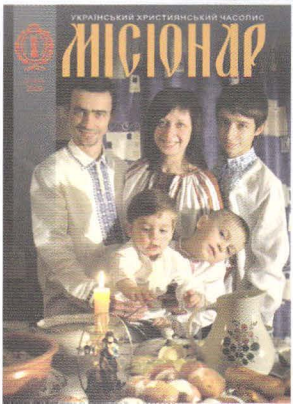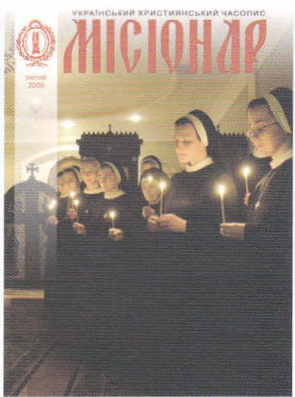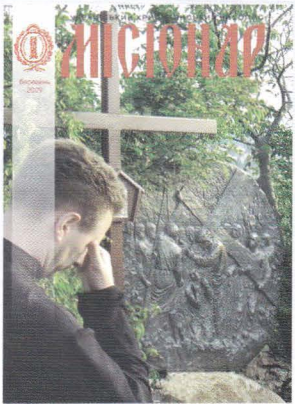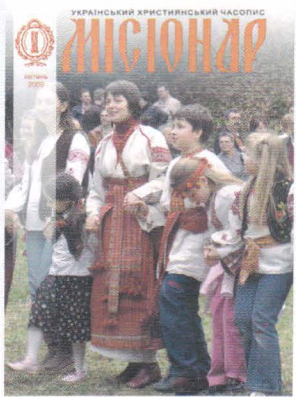
Передплачуйте християнський часопис **«МІСІОНАР»**
і ви знайдете духовного приятеля, який допоможе зрости у своїй вірі,
збільшить у серці любов до Бога і ближніх та розрадить у хвилині смутку:
Передплатний індекс - **23959**
Часопис можна передплатити у будь-якому відділені «Укрпошти».
Запрошуємо до співпраці священиків,
провідників мирянських релігійних організацій і товариств, мирян.